

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΝΕΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ"

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ Κοιν.Σ.Επ.
(ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ

ΣΙΑΦΑΚΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ του ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

2015

Επιβλέπων καθηγητής:
Δρ. Δημήτρης Καλλιώρας,
Επίκουρος Καθηγητής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθεί η Κοιν.Σ.Επ. Βόλου και πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ, στο πλαίσιο της έρευνάς μας για τις κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις. Στην έρευνα συμμετείχαν 50 ερωτηθέντες που έλαβαν μέρος στη δράση αξιολόγηση, επιλογή, ενδυνάμωση και συμβουλευτική των ωφελούμενων. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν πως: α) η συμβουλευτική που παρείχε το πρόγραμμα, που κρίθηκε ως πολύ ικανοποιητική από τους συμμετέχοντες, αποτέλεσε τον σημαντικότερο λόγο επιλογής αυτού του προγράμματος από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων, β) οι ερωτηθέντες δεν ικανοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα, καθώς θεώρησαν ότι οι στόχοι του προγράμματος δεν ήταν εφαρμόσιμοι. Κύριος λόγος για αυτό ήταν η μη εξασφάλιση έστω και ελάχιστης χρηματοδότησης για την εκκίνηση της Κοιν.Σ.Επ., όπως γίνεται με άλλα προγράμματα (π.χ. ΟΑΕΔ) για νέους επιχειρηματίες, ενώ άλλοι παράγοντες ήταν η έλλειψη συνεννόησης των φορέων της κατάρτισης, η αδυναμία συνεργασίας των τοπικών φορέων, αλλά και η έλλειψη συνοχής των μελών της ομάδας.

Λέξεις-κλειδιά: κοινωνική οικονομία, κοινωνική επιχειρηματικότητα, Κοιν.Σ.Επ., ΤΟΠΣΑ Βόλου, χρηματοδότηση.

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze KOINSEP of Volos and more specifically the TOPSA program, within the context of the research for social cooperatives. The survey involved 50 respondents who took part in the action: evaluation, choice, empowerment and counseling of beneficiaries. The survey results showed that: a) the counseling provided by the program, which was considered very satisfactory by the participants, was the main reason for which this project was chosen by the majority of participants, b) the respondents were not satisfied to a large extent by their participation in the program, since they considered that the objectives of the program were not applicable. The main reason for this was the failure of the program to ensure even a minimal funding to start a KOINSEP, as is the case of other programs (e.g. OAED) for young entrepreneurs, whereas some other factors were the lack of understanding among the training institutions, the lack of cooperation between the local agencies, and the lack of cohesion among the team members.

Keywords: social economy, social entrepreneurship, KOINSEP, TOPSA Volos, funding.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.....	10
1.1 Κοινωνική οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα	10
1.1.1 Κοινωνική οικονομία.....	10
1.1.2 Κοινωνική επιχειρηματικότητα και κοινωνικές επιχειρήσεις.....	12
1.1.3 Η κοινωνική οικονομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα στην Ευρωπαϊκή ατζέντα....	15
1.2 Η έννοια και ο σκοπός των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.	16
1.3 Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους	22
1.4 Εμπόδια και προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ΒΟΛΟΥ: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΣΑ	25
2.1 Το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ.....	25
2.1.1 Εταίροι της σύμπραξης και συμβολή αυτών στο πρόγραμμα.....	25
2.1.2 Στόχος του σχεδίου δράσης	26
2.1.3 Επιδιωκόμενα αποτελέσματα από το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ.....	26
2.1.4 Περιγραφή των δράσεων.....	29
2.2 Η δράση αξιολόγηση, επιλογή, ενδυνάμωση και συμβουλευτική των ωφελούμενων	29
2.2.1 Περιγραφή της δράσης	29
2.2.2 Αξιολόγηση της δράσης	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	54
3.1 Η ποσοτική έρευνα.....	54
3.2 Το ερωτηματολόγιο της έρευνας.....	55
3.3 Το δείγμα της έρευνας	56
3.4 Δεοντολογία της έρευνας.....	58
3.5 Η διεξαγωγή της έρευνας.....	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	78
5.1 Συμπεράσματα της έρευνας	78
5.2 Περιορισμοί της έρευνα και προτάσεις για μελλοντική έρευνα	81
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	82
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	86

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά που διέπουν μία κοινωνική επιχείρηση.....	14
Πίνακας 2. Ανάλυση των κοινωνικών επιχειρήσεων βάσει της συνεταιριστικής μορφής	20
Πίνακας 3. Προγράμματα ΤΟΠΣΑ	26
Πίνακας 4. Τομείς και επιχειρήσεις που προτείνονται μέσω του ΤΟΠΣΑ.....	28
Πίνακας 5. Περιγραφή των δράσεων του σχεδίου	29
Πίνακας 6. Περιγραφικά μέτρα ηλικίας ερωτηθέντων	57
Πίνακας 7. Θέσεις εργασίας, επιχείρηση και χρονική περίοδος κατά την οποία εργάστηκαν στο παρελθόν οι ερωτηθέντες	62
Πίνακας 8. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τους λόγους για τους οποίους επέλεξαν το συγκεκριμένο πρόγραμμα και όχι κάποιο άλλο επιδοτούμενο	64
Πίνακας 9. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στην αποχώρησή τους από το πρόγραμμα.....	66
Πίνακας 10. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τα στοιχεία εκείνα του προγράμματος που θεωρούνται βοηθητικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.....	68
Πίνακας 11. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τα στοιχεία εκείνα του προγράμματος που θεωρούνται ανασταλτικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.....	69

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1. Φύλο ερωτηθέντων.....	57
Γράφημα 2. Εκπαιδευτικό υπόβαθρο ερωτηθέντων	58
Γράφημα 3. Χρονικό διάστημα για το οποίο οι ερωτηθέντες ήταν άνεργοι πριν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα	61
Γράφημα 4. Ποσοστό ερωτηθέντων που πιστεύει ότι η επιλογή των ωφελουμένων του προγράμματος έγινε με αξιολογικά κριτήρια.....	65
Γράφημα 5. Ποσοστό ερωτηθέντων που ολοκλήρωσε με επιτυχία το πρόγραμμα	66
Γράφημα 6. Βαθμός στον οποίον το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε στις αρχικές προσδοκίες που είχαν οι συμμετέχοντες κατά την εισαγωγή τους σε αυτό	71
Γράφημα 7. Βαθμός στον οποίον τα οφέλη που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες από το πρόγραμμα τους ικανοποίησαν	72

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 1. Η κοινωνική οικονομία στο χάρτη των οικονομικών δραστηριοτήτων	<u>11</u>
Σχήμα 2. Μορφές κοινωνικής επιχειρηματικότητας.....	12
Σχήμα 3. Αρχές που διέπουν τον συνεταιρισμό.....	17
Σχήμα 4. Κατηγορίες κοινωνικών επιχειρήσεων	18
Σχήμα 5. Εταίροι της σύμπραξης	25

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα της διπλωματικής εργασίας μου, Επίκουρο Καθηγητή κ. Δημήτριο Καλλιώρα για τις υποδείξεις, συμβουλές και κατευθύνσεις.

Ευχαριστώ επίσης θερμά την κα Μαρία Τσιάπα, μέλος της επιτροπής, για την καθοδήγηση που μου προσέφερε και για την τακτική παρακολούθηση της ερευνητικής μου προόδου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα βασίζεται στην έννοια της κοινωνικής οικονομίας, που εμφανίστηκε το 19^ο αιώνα στη Γαλλία, από ομάδες ατόμων που επιθυμούσαν τη δημιουργία μίας νέας μορφής επιχειρήσεων, με στόχο την αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν από τις αλλαγές του οικονομικού συστήματος (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013). Απώτερος στόχος, επομένως, των κοινωνικών επιχειρήσεων ήταν η πρόσβαση όλων των ατόμων σε βασικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες υγείας, καθώς και η επίτευξη της κοινωνικής συνοχής, της αλληλεγγύης και της δικαιοσύνης (European Commission, 2013).

Οι επιχειρήσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας έχουν αυτόνομη διοίκηση, βασίζονται στη δημοκρατική λήψη αποφάσεων, δεν αποσκοπούν στο κέρδος, ενώ η διανομή κερδών ξεκινά από τους εργαζομένους. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα διακρίνεται σε τρεις μορφές (Νικολάου, χωρίς έτος.): ιδιωτική, κοινωνική μη επίτευξης κέρδους και κοινωνικής του δημοσίου τομέα. Συνολικά, οι κοινωνικές επιχειρήσεις ενθαρρύνουν την αλληλεγγύη και την συνοχή, στοχεύουν στην εξυπηρέτηση αναγκών κοινωνικών ομάδων, ενώ συχνά βασίζονται στην εθελοντική συμμετοχή των μελών τους (European Commission, 2015α). Η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας βρίσκεται και στην ευρωπαϊκή ατζέντα, μέσω της Steering Committee, η οποία δημοσίευσε τον Ιανουάριο του 2013 τον οδηγό “Outline Strategy and Priorities for Action to develop the Social Economy and Social Entrepreneurship”.

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με τις ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.. Οι ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. είναι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις που έχουν την εμπορική ιδιότητα, αλλά έχουν συλλογικό σκοπό, αποτελώντας ένα μέσο υπέρβασης των οικονομικών και κοινωνικών δυσχερειών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013). Σκοπός των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και γενικότερα η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών μίας κοινωνίας. Οι ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. διακρίνονται σε τρεις μορφές σύμφωνα με τον Ν. 4019/2011:

Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Κοινωνικής Φροντίδας και οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να αναλυθεί η ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. Βόλου και πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ. Η αναπτυξιακή σύμπραξη ΤΟΠΣΑ Βόλου έχει ως αντικείμενο την «ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για ανέργους, ως αποτέλεσμα διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στις περιοχές παρέμβασης» (ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος). Μέσα από το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ αναμένεται να ωφεληθούν 80 άνεργοι, οι οποίοι θα ιδρύσουν τουλάχιστον 12 επιχειρήσεις στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού, του αθλητισμού και της πρωτογενούς παραγωγής (ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος).

Για τη μεθοδολογία έχουν χρησιμοποιηθεί δευτερεύουσες πηγές και πιο συγκεκριμένα η έκθεση φυσικού αντικείμενου και η τελική αξιολόγηση ΚΕΚΠΑ-ΔΙΕΚ, καθώς και πρωτογενή έρευνα με ερωτηματολόγια σε 50 συμμετέχοντες στο πρόγραμμα. Μέσα από την έρευνα αυτή απώτερος στόχος είναι να διερευνηθούν οι απόψεις των συμμετεχόντων σχετικά με το κατά πόσο τους ικανοποίησε το πρόγραμμα κυρίως ως προς την επαγγελματική τους αποκατάσταση, αλλά και το πόσο ανταποκρίθηκε στις αρχικές τους προσδοκίες.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από κεφάλαια. Το πρώτο αναφέρεται στο ρόλο και το πλαίσιο λειτουργίας των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.. Σε αυτό το κεφάλαιο αναπτύσσεται η έννοια της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, τα χαρακτηριστικά και οι μορφές των κοινωνικών επιχειρήσεων, αλλά και το πλαίσιο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην ευρωπαϊκή ατζέντα. Επίσης, σε αυτό το κεφάλαιο αναλύονται η έννοια, ο σκοπός, οι μορφές, τα χαρακτηριστικά και το Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., ενώ παρατίθενται επίσης οι παράγοντες που εμποδίζουν αλλά και που διευκολύνουν την ανάπτυξη των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.. Το δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζει το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ που αποτελεί αντικείμενο μελέτης αυτής της εργασίας. Το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει την μεθοδολογία της έρευνας, ενώ το τέταρτο τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης της πρωτογενούς έρευνας. Τέλος, το πέμπτο κεφάλαιο συνοψίζει τα κυριότερα συμπεράσματα αυτής της μελέτης και καταθέτει προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

1.1 Κοινωνική οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα

1.1.1 Κοινωνική οικονομία

Η αρχή της έννοιας της κοινωνικής οικονομίας εδράζεται στον 19^ο ακόμα αιώνα, όταν ομάδες ατόμων αποφάσισαν να συνενωθούν προκειμένου να δημιουργήσουν έναν νέο τύπο επιχειρήσεων, ο οποίος θα μπορούσε να ανταπεξέλθει στα προβλήματα που προέκυψαν από τις αλλαγές του οικονομικού συστήματος. Ο όρος ‘κοινωνική οικονομία’ εμφανίστηκε πρώτη φορά στη Γαλλία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013). Ο βασικός στόχος αυτών των επιχειρήσεων και η κεντρική ιδέα που προωθούσαν ήταν η πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, σε άλλες υπηρεσίες, αλλά και η οργάνωση τόσο της παραγωγής όσο και της κατανάλωσης σε μία δημοκρατική και δίκαιη βάση. Βάσει αυτού του σκοπού και αυτής της κεντρικής ιδέας που διέπνεε την κοινωνική οικονομία, οι πυλώνες πάνω στους οποίους βασίστηκε και λειτούργησε αυτή η προσπάθεια ήταν, και συνεχίζουν να είναι, οι εξής: κοινωνική συνοχή, κοινωνική υπευθυνότητα, αλληλεγγύη, υπεροχή του ατόμου έναντι του κεφαλαίου, καθώς και δημοκρατική λήψη των αποφάσεων (Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων, 2013; European Commission, 2015).

Η κοινωνική οικονομία περιλαμβάνει εκείνες τις οικονομικές δραστηριότητες που διεξάγονται βάσει συλλογικών πρωτοβουλιών και οι οποίες διέπονται από τις εξής αρχές (Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 2013): α) έχουν αυτόνομη διοίκηση όσον αφορά στον τρόπο λειτουργίας τους, β) ακολουθούν δημοκρατική διαδικασία λήψης αποφάσεων, γ) δίνουν έμφαση όχι στο κέρδος αλλά στην ικανοποίηση των αναγκών των μελών της κοινωνίας, δ) η διανομή κερδών ξεκινά από τους εργαζομένους. Συνεπώς, «η κοινωνική οικονομία είναι μία μεγάλη οικογένεια που περιλαμβάνει μια πληθώρα πρακτικών όπως οι συνεταιρισμοί, τα ταμεία αλληλοβοήθειας, οι σύλλογοι/ενώσεις προσώπων, τα κοινωφελή ιδρύματα και οι κοινωνικές επιχειρήσεις. Αυτές οι δομές έχουν διαφορετικό πεδίο δραστηριοποίησης και τρόπο λειτουργίας. Για αυτούς τους λόγους, είναι δύσκολη η χαρτογράφηση τους» (Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 2013). Το παρακάτω σχήμα αναπαριστά το πού τοποθετείται η κοινωνική οικονομία, αλλά και τις βασικές διαστάσεις της.

Σχήμα 1. Η κοινωνική οικονομία στο χάρτη των οικονομικών δραστηριοτήτων

Πηγή: Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 2013

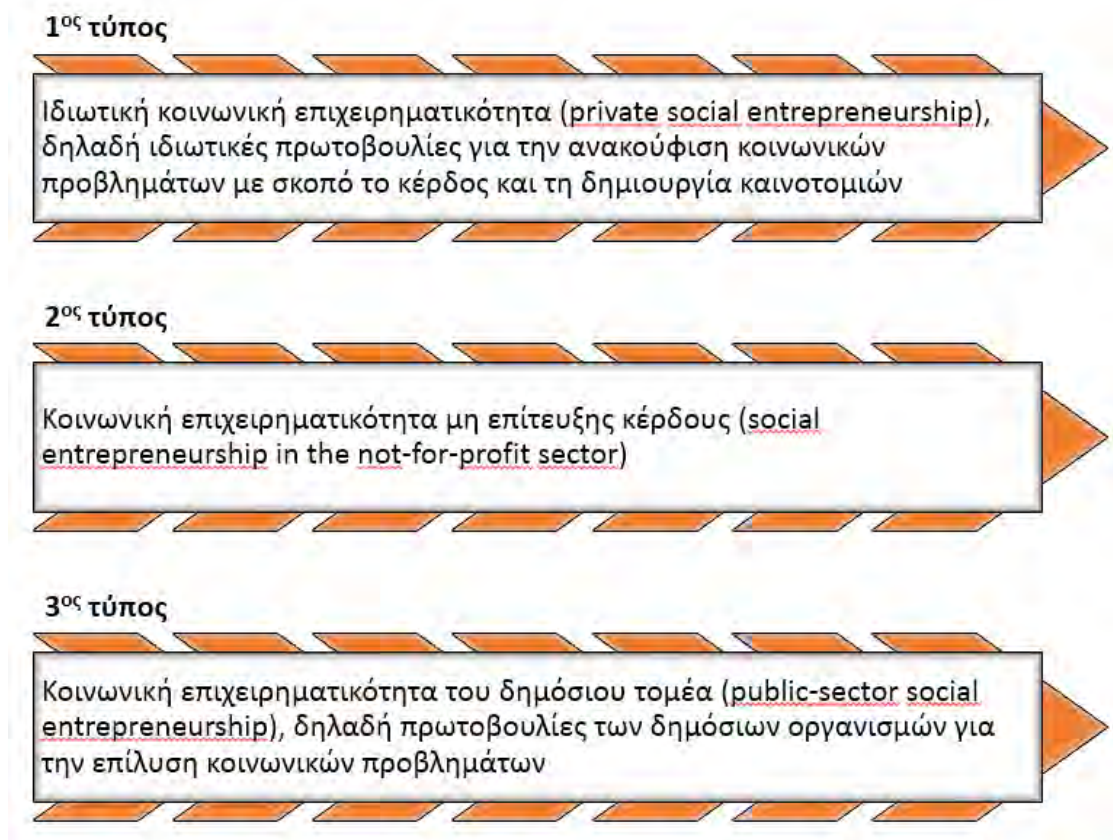
Σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει η Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων (2013) του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας μέχρι και το 2013 στην Ευρωπαϊκή Ένωση εργάζονταν περισσότεροι από 11 εκατομμύρια εργαζόμενοι στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, αριθμός που αντιστοιχεί στο 6% της συνολικής απασχόλησης. Το 2011 στην Ισπανία, περισσότεροι από 83.000 εργαζόμενοι απασχολούνται σε 256 επιχειρήσεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, με κύκλο εργασιών που άγγιζε τα 14 δισ. Ευρώ. Το 2010 στη Μεγάλη Βρετανία, 800.000 εργαζόμενοι απασχολούνταν σε 68.000 επιχειρήσεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας, με κύκλο εργασιών που έφτασε τα 24 δισ. λίρες. Τέλος, η Γαλλία μέχρι και το 2013 απασχολούσε σε επιχειρήσεις στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας εργαζομένους που αντιπροσώπευαν το 12% της συνολικής απασχόλησης και το 10% του ΑΕΠ.

Στην Ελλάδα η κοινωνική οικονομία αναπτύχθηκε με ταχείς ρυθμούς τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας του αρνητικού αντίκτυπου που είχε η οικονομική κρίση στην κοινωνία. Το 2012, στην Ελλάδα λειτουργούσαν περίπου 57.800 επιχειρήσεις που εντάσσονταν στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας, απασχολώντας περισσότερους από 117.000 εργαζομένους και αριθμώντας περισσότερα από 2,7 εκατομμύρια μέλη (CICOPA, 2013).

1.1.2 Κοινωνική επιχειρηματικότητα και κοινωνικές επιχειρήσεις

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα ορίζεται ως η οικονομική δραστηριότητα «που παρέχει νέα παραγωγικά μοντέλα παροχής προϊόντων και υπηρεσιών που εξυπηρετούν τις άμεσες ανθρώπινες ανάγκες των φτωχότερων στρωμάτων της κοινωνίας που παραμένουν αναπάντητες από τις σημερινές οικονομικές και κοινωνικές δομές» (Seelos και Mair, 2005, όπως παρατίθεται στον Νικολάου, χωρίς έτος, σελ. 6). Αυτό που χαρακτηρίζει, ωστόσο, την κοινωνική επιχειρηματικότητα, είναι οι διάφοροι ορισμοί που συνοδεύουν αυτήν την έννοια. Οι ορισμοί αυτοί μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στις εξής τρεις ομάδες (Mair και Martin, 2006, όπως παρατίθεται στον Νικολάου, χωρίς έτος, σελ. 6): «α) στους οργανισμούς που αναζητούν κεφάλαια για την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών, β) στους οργανισμούς που εμπορευματοποιούν την ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών, και γ) στους οργανισμούς που έχουν μοναδικό στόχο να απαλύνουν τον ανθρώπινο πόνο και να καταλύσουν τις υφιστάμενες κοινωνικές δομές». Με βάση τα παραπάνω, η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να λάβει τρεις μορφές, όπως αυτές απεικονίζονται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 2. Μορφές κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Πηγή: Νικολάου, χωρίς έτος, σελ. 6

Η κοινωνική επιχείρηση βάσει του ορισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι ο ακόλουθος (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013, σελ. 31):

«Ένας φορέας της κοινωνικής οικονομίας, του οποίου πρωταρχικός στόχος είναι όχι η δημιουργία κερδών για τους ιδιοκτήτες ή τους εταίρους της αλλά η ύπαρξη θετικού κοινωνικού αντίκτυπου. Δραστηριοποιείται στην αγορά παρέχοντας αγαθά και υπηρεσίες με επιχειρηματικό και καινοτόμο τρόπο, και χρησιμοποιεί τα κέρδη κυρίως για κοινωνικούς σκοπούς. Υπόκειται σε υπεύθυνη και διαφανή διαχείριση, ιδίως ενθαρρύνοντας τη συνενοχή εργαζομένων, καταναλωτών και παραγόντων που επηρεάζονται από τις οπωρικές της δραστηριότητες».

Παραδοσιακά υπάρχουν τέσσερις φορείς κοινωνικής οικονομίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013): συνεταιρισμοί, αλληλασφαλιστικές εταιρείες, ιδρύματα και ενώσεις. Το πεδίο δραστηριότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων περιλαμβάνει αρκετούς τομείς, οι οποίοι είναι οι κάτωθι (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013, σελ. 37):

- Κοινωνικές υπηρεσίες
- Απασχόληση και Κατάρτιση
- Περιβάλλον
- Εκπαίδευση
- Οικολογική, κοινωνική και κοινοτική ανάπτυξη
- Πολιτισμός, τέχνες και ψυχαγωγία
- Υγεία
- Στέγαση
- Επιχειρηματικές ενώσεις
- Νομικά, υπεράσπιση και πολιτική
- Λοιπά

Προκειμένου μία επιχείρηση να μπορεί να χαρακτηριστεί ως κοινωνική, θα πρέπει να διαθέτει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, μεταξύ των οποίων είναι τα εξής: σύμπραξη ιδιωτικών και δημόσιων οργανισμών, συνεχής παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, υψηλός

βαθμός αυτονομίας, σημαντικός βαθμός οικονομικού ρίσκου και συμμετοχή εργαζομένων μελών με είτε με σχέση έμμισθης¹, είτε με άμισθης (εθελοντές) εργασίας (Νικολάου, χωρίς έτος; European Commission, 2015β). Τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να διέπουν μία επιχείρηση ούτως ώστε να χαρακτηριστεί ως κοινωνική παρατίθενται στον πιο κάτω πίνακα.

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά που διέπουν μία κοινωνική επιχείρηση

η συνεχής δραστηριότητα παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών	η πρωτοβουλία που προωθείται από τις ομάδες της κοινωνίας
ο μεγάλος βαθμός αυτονομίας	η περιορισμένη διανομή κερδών
ο μεγάλος βαθμός οικονομικής διακινδύνευσης (ρίσκου)	η δύναμη των αποφάσεων να στηρίζεται περισσότερο σε εκείνα τα μέλη που δεν είναι οι κάτοχοι του χρηματικού κεφαλαίου
ο περιορισμένος βαθμός έμμισθης εργασίας	η συμμετοχή στην επιχείρηση όλων των ανθρώπων που επηρεάζονται από τη δραστηριότητα
ο ρητός σκοπός να ωφελείται η κοινωνία	

Πηγή: Νικολάου, χωρίς έτος, σελ. 7

Επιπλέον χαρακτηριστικά των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι τα εξής (European Commission, 2015α): α) συμβάλουν σε έναν πιο αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά και ενθαρρύνουν την αλληλεγγύη και την συνοχή, β) πρωταρχικός σκοπός τους δεν είναι η απόκτηση απόδοσης επί του κεφαλαίου, αλλά αντίθετα είναι από τη φύση τους μέρος μίας οικονομίας, της οποίας οι επιχειρήσεις δημιουργούνται από και για όσους έχουν κοινές ανάγκες και είναι υπόλογες σε αυτούς που προορίζονται να εξυπηρετήσουν, γ) λειτουργούν σύμφωνα με την αρχή της αλληλεγγύης και της αμοιβαιότητας και διοικούνται από τα μέλη τους με βάση τον κανόνα ‘ένας άνθρωπος, μία ψήφος’, δ) είναι ευέλικτες και καινοτόμες (που σημαίνει ότι μπορούν να ανταποκριθούν στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες), ε) βασίζονται στην ενεργό ένταξη και τη δέσμευση και πολύ συχνά στην εθελοντική συμμετοχή.

Εκτός των παραπάνω, υπάρχουν δύο ακόμα κριτήρια που διέπουν τις κοινωνικές επιχειρήσεις στις μοντέρνες οικονομίες (Νικολάου, χωρίς έτος). Το πρώτο είναι η αποκλειστικότητα των κοινωνικών στόχων τους, σύμφωνα με το οποίο οι επιχειρήσεις αυτές έχουν είτε

¹ Ωστόσο, τονίζεται πως η έμμισθη εργασία θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν λιγότερη (European Commission, 2015β).

αποκλειστικά είτε εν μέρει κοινωνικούς στόχους. Το δεύτερο είναι ο εμπορικός ρόλος των συναλλαγών τους, σύμφωνα με το οποίο τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσφέρονται ενδέχεται να μην προορίζονται για εμπορικές συναλλαγές.

Ουσιαστικά, οι κύριοι στόχοι ενός οργανισμού που δραστηριοποιείται στο πεδίο της κοινωνικής οικονομίας είναι η παροχή αγαθών και υπηρεσιών στα μέλη της κοινότητάς τους, καθώς και η επιδίωξη στόχων γενικού συμφέροντος, όπως είναι οι δραστηριότητες που ωφελούν την ευρύτερη κοινωνία (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013). Σε αυτό το σημείο θα ήταν σκόπιμο να αναφερθούμε συνοπτικά στην έννοια της κοινότητας.

Η κοινότητα «αποτελεί ένα πλαίσιο μέσω του οποίου τα μέλη της αποδέχονται το ένα το άλλο, αλληλοσχετίζονται και δρουν μαζί σε ένα πλαίσιο αμοιβαιότητας, ως πρόσωπα και ως εκτελεστές ρόλων» (Φύκαρης, 2004, σελ. 21). Η έννοια της κοινότητας θα πρέπει να ειδωθεί μέσα από τη σχέση της τοπικής παγκοσμιότητας και της παγκόσμιας τοπικότητας (Alfasi και Fenster, 2009). Το επιχείρημα των Alfasi και Fenster (2009) είναι ότι η τοπικότητα επηρεάζει τις παγκόσμιες σχέσεις των ατόμων και των θεσμών, αλλά και ότι η παγκοσμιοποίηση επιφέρει αλλαγές που είναι ορατές και σε τοπικό επίπεδο. Η κοινότητα «δομείται με βάση την κοινή καταγωγή, την κοινή εγκατάσταση ή την κοινή δράση» Φύκαρης (2004, σελ. 20). Υπό αυτήν την έννοια, και κατά έναν ευρύτερο ορισμό, η κοινότητα παραπέμπει σε ένα σύνολο ατόμων που σχηματίζουν μία κοινωνική οντότητα βασισμένη στον κοινό τόπο, στην κουλτούρα και στην ύπαρξη κοινών δραστηριοτήτων.

1.1.3 Η κοινωνική οικονομία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα στην Ευρωπαϊκή ατζέντα

Η Steering Committee δημοσίευσε τον Ιανουάριο του 2013 ένα έγγραφο με τον τίτλο “Outline Strategy and Priorities for Action to develop the Social Economy and Social Entrepreneurship”, το οποίο προέβλεπε ένα σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Το σχέδιο αυτό είτε τέσσερις βασικούς άξονες (CICOPA, 2013):

Πρώτος άξονας: ένα οικοσύστημα που θα διευκόλυνε την κοινωνική οικονομία

Δεύτερος άξονας: άμεση οικονομική υποστήριξη για την έναρξη και ανάπτυξη μίας κοινωνικής επιχείρησης

Τρίτος άξονας: Πρόσβαση σε χρηματοδότηση για την εδραίωση και την περαιτέρω ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων

Τέταρτος άξονας: Καλή διακυβέρνηση και οικοδόμηση ικανότητας του δημόσιου τομέα

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, το πλάνο αυτό της Steering Committee προβλέπει τα ακόλουθα στην βάση των τεσσάρων προαναφερθέντων πυλώνων (CICOPA, 2013):

- Τη δημιουργία κέντρων υποστήριξης τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό / τοπικό επίπεδο, για τη στήριξη της εκκίνησης και της ανάπτυξης των κοινωνικών επιχειρήσεων οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις που περιγράφονται από το Νόμο 4019/2011 για την «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις» (στο πλαίσιο του Άξονα 1), που καθορίζει αποκλειστικά συνεταιρισμούς
- Τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου κανονιστικού και διοικητικού πλαισίου για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των κοινωνικών επιχειρήσεων στις δημόσιες αγορές, με στόχο να κάνουν καλύτερη χρήση αυτών (στο πλαίσιο του Άξονα 1)
- Την άμεση οικονομική στήριξη (στο πλαίσιο του Άξονα 2), τόσο για τις νέες επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας όσο και για την μετατροπή των υφιστάμενων φορέων (όπως μεταβιβάσεις επιχειρήσεων σε συνεταιρισμούς)
- Τη δημιουργία μιας task force κοινωνικών οικονομικών εμπειρογνομόνων και επενδυτών από την Ελλάδα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες για να διερευνήσουν τη σκοπιμότητα μίας σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τη δημιουργία ενός ταμείου και για να δημιουργήσουν ικανότητες για την ανάπτυξη μιας αγοράς κοινωνικής επένδυσης (στο πλαίσιο του Άξονα 3)
- Τη διευκόλυνση της υπερεθνικής εκπαίδευσης ως προς το πώς να βοηθήσει την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας σε όλο το φάσμα των οργανωτικών ρυθμίσεων και των νομικών μορφών

1.2 Η έννοια και ο σκοπός των Κοιν.Σ.Επ.

Όπως ορίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1 του Ν. 4019/2011, οι κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις (εφεξής ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.) είναι αστικοί συνεταιρισμοί που έχουν την εμπορική ιδιότητα, αλλά έχουν συλλογικό σκοπό. Ο συνεταιρισμός είναι μία «αυτόνομη ένωση

προσώπων, τα οποία συνεταιρίζονται οικειοθελώς, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις κοινές τους οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες και επιδιώξεις, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013, σελ. 22). Οι αρχές που διέπουν τον συνεταιρισμό, δηλαδή η εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή, ο δημοκρατικός έλεγχος από τα μέλη, η οικονομική συμμετοχή των μελών, η αυτονομία και ανεξαρτησία, η εκπαίδευση/κατάρτιση/πληροφόρηση, το ενδιαφέρον για την κοινότητα και η συνεργασία με άλλους συνεταιρισμούς, απεικονίζονται στο πιο κάτω σχήμα.

Σχήμα 3. Αρχές που διέπουν τον συνεταιρισμό

Εθελοντική και ανοικτή συμμετοχή: Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές ενώσεις, ανοικτές σε όλα τα πρόσωπα, τα οποία είναι ικανά να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και να αποδεχτούν με προθυμία τις ευθύνες που συνεπάγεται η ιδιότητα του μέλους, χωρίς έμφυλες, κοινωνικές, φυλετικές, πολιτικές και θρησκευτικές διακρίσεις

Δημοκρατικός έλεγχος από τα μέλη: Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις οι οποίες ελέγχονται από τα μέλη τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της στρατηγικής και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Οι άνδρες και γυναίκες που εκλέγονται ως αρετοί αντιπρόσωποι λογοδοτούν στα μέλη. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (ένα μέλος, μία ψήφος) και οι συνεταιρισμοί σε ανώτερα επίπεδα επίσης οργανώνονται με δημοκρατικό τρόπο

Οικονομική συμμετοχή μελών: Τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα και ελέγχουν δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Τουλάχιστον μέρος του κεφαλαίου αποτελεί κοινή ιδιοκτησία του συνεταιρισμού. Τα μέλη συνήθως λαμβάνουν περιορισμένη ή καθόλου απόδοση για το κεφάλαιο που καταβάλλουν ως προϋπόθεση για την εγγραφή τους (συνεταιριστική μερίδα). Τα μέλη κατανέμουν τα πλεονάσματα σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες χρήσεις: για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού, πιθανώς με τη δημιουργία αποθεματικών εκ των οποίων τουλάχιστον ένα μέρος είναι αδιαίρετο, για την ωφέλεια των μελών ανάλογα με τις συναλλαγές τους με το συνεταιρισμό και για την υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη

Αυτονομία και ανεξαρτησία: Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, οι οποίες ελέγχονται από τα μέλη τους. Σε περίπτωση που συνάψουν συμφωνίες με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αν αυξήσουν το κεφάλαιο τους από εξωτερικές πηγές, το πράττουν με τρόπο που να διασφαλίζει το δημοκρατικό έλεγχο των μελών και τη διατήρηση της αυτονομίας του συνεταιρισμού

Αυτονομία και ανεξαρτησία: Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, οι οποίες ελέγχονται από τα μέλη τους. Σε περίπτωση που συνάψουν συμφωνίες με άλλους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αν αυξήσουν το κεφάλαιο τους από εξωτερικές πηγές, το πράττουν με τρόπο που να διασφαλίζει το δημοκρατικό έλεγχο των μελών και τη διατήρηση της αυτονομίας του συνεταιρισμού

Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση: Οι συνεταιρισμοί παρέχουν εκπαίδευση και κατάρτιση στα μέλη τους, τους αρετούς αντιπρόσωπους, τα διοικητικά στελέχη και τους/τις εργαζόμενους/ες ώστε να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της επιχείρησης. Επίσης, ενημερώνουν το ευρύ κοινό και ιδιαίτερα τους/τις νέους/νέες και τα πρόσωπα που διαμορφώνουν την κοινή γνώμη, για τη φύση και τα οφέλη του συνεργατισμού

Συνεργασία με άλλους συνεταιρισμούς: Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν τα μέλη τους περισσότερο αποτελεσματικά και ενδυναμώνουν το συνεταιριστικό κίνημα όταν συνεργάζονται σε τοπικά, περιφερειακά και διεθνή δίκτυα

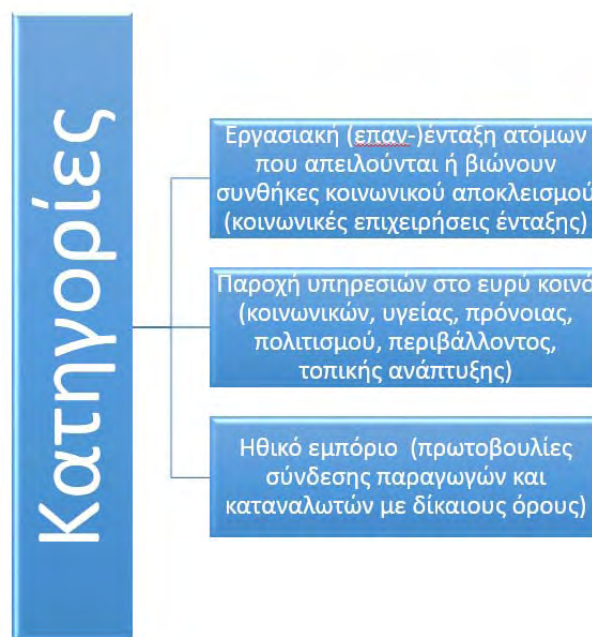
Ενδιαφέρον για την κοινότητα: Οι συνεταιρισμοί δραστηριοποιούνται με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη της κοινότητας στην οποία εδράζονται μέσα από στρατηγικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους

Πηγή: Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 2013

Οι ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. εντάσσονται στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας και αποτελούν ένα μέσο υπέρβασης των οικονομικών και κοινωνικών δυσχερειών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013). Θα πρέπει να αναφερθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1 του Ν. 4019/2011, ως κοινωνική οικονομία ορίζεται «το σύνολο των οικονομικών, επιχειρηματικών, παραγωγικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αναλαμβάνονται από νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων, των οποίων ο καταστατικός σκοπός είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και η εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων». Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2 του Ν. 4019/2011, ως συλλογικός σκοπός ορίζεται «η προώθηση των δράσεων συλλογικότητας και η προστασία των συλλογικών αγαθών μέσω αναπτυξιακών,

οικονομικών και κοινωνικών πρωτοβουλιών τοπικού, περιφερειακού ή ευρύτερου χαρακτήρα. Ως τέτοιες δράσεις νοούνται ιδίως οι πολιτιστικές, οι περιβαλλοντικές, οι οικολογικές δραστηριότητες, η αξιοποίηση και ανάδειξη τοπικών προϊόντων, η παροχή κοινωνικών υπηρεσιών». Τέλος, τα κριτήρια που θα πρέπει να πληροί μία επιχείρηση προκειμένου να εντάσσεται στην έννοια της κοινωνικής επιχείρησης είναι τα κάτωθι, τα οποία εντάσσονται σε δύο κατηγορίες (Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 2013). Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τα οικονομικά κριτήρια που είναι: συνεχής δραστηριότητα παραγωγής αγαθών/υπηρεσιών, υψηλός βαθμός αυτονομίας, ανάληψη ρίσκου, καθώς και ελάχιστο όριο αμειβόμενης εργασίας. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τα κοινωνικά κριτήρια, τα οποία είναι: στόχος είναι το όφελος στην ομάδα/κοινότητα, η συλλογική διάσταση, η συμμετοχικότητα, η περιορισμένη διανομή κερδών, καθώς και το γεγονός ότι η συμμετοχή στις αποφάσεις δεν καθορίζεται από τη συνεισφορά κεφαλαίου. Επίσης, οι κοινωνικές επιχειρήσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το πεδίο στο οποίο δραστηριοποιούνται, όπως απεικονίζεται στο πιο κάτω σχήμα.

Σχήμα 4. Κατηγορίες κοινωνικών επιχειρήσεων

Πηγή: Κοινωνικές Επιχειρήσεις, 2013

Συνεπώς, κατανοούμε ότι σκοπός των Κοιν.Σ.Επ. είναι η επιδίωξη του συλλογικού οφέλους και γενικότερα η εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών μίας κοινωνίας. Οι Κοιν.Σ.Επ. δημιουργήθηκαν προκειμένου να προάγουν την κοινωνική καινοτομία, απαντώντας σε

ανάγκες που δεν έχουν ικανοποιηθεί προς το παρόν και που προσπαθούν να απαντήσουν σε κοινωνικά προβλήματα και να βελτιώσουν τις προοπτικές και τις συνθήκες ζωής των ατόμων μίας κοινωνίας. Ως εκ τούτου, ο σκοπός των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. δεν είναι η δημιουργία κέρδους, αλλά η δημιουργία θέσεων εργασίας, το συλλογικό όφελος και η επίτευξη συνολικής κοινωνικής ευημερίας.

Στο άρθρο 2, παράγραφος 2 του Ν. 4019/2011 ορίζονται τα είδη των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.. Έτσι, οι ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία εντάσσονται οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης, οι οποίες αφορούν «στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού». Η ένταξη αναφέρεται στην ενσωμάτωση στην κοινωνία των ατόμων που ανήκουν σε αυτές τις ομάδες πληθυσμού, κυρίως μέσω της συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας. Οι ευάλωτες ομάδες πληθυσμού περιλαμβάνουν τα άτομα εκείνα τα οποία δεν έχουν εύκολη ή καθόλου πρόσβαση στην οικονομική και κοινωνική ζωή, εξαιτίας διαφόρων παραγόντων, όπως είναι η κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση, η τυχόν σωματική ή πνευματική αναπηρία που ενδεχομένως να έχουν, η πολιτισμική τους καταγωγή. Ως εκ τούτου, διακρίνονται δύο κατηγορίες ευπαθών ομάδων πληθυσμού: εκείνη που περιλαμβάνει άτομα με αναπηρία ή παραβατική συμπεριφορά και εκείνη που περιλαμβάνει άτομα που βρίσκονται εκτός της οικονομικής και κοινωνικής ζωής λόγω πολιτισμικών, οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων, όπως για παράδειγμα οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση, οι άνεργοι μεγάλης ηλικίας.

Η δεύτερη κατηγορία ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. περιλαμβάνει τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Κοινωνικής Φροντίδας, «οι οποίες αφορούν στην παραγωγή και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, όπως οι ηλικιωμένοι, τα βρέφη, τα παιδιά, τα άτομα με αναπηρία και τα άτομα με χρόνιες παθήσεις».

Τέλος, η τρίτη κατηγορία ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. περιλαμβάνει τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού, «οι οποίες αφορούν την παραγωγή προϊόντων και παροχή υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών της συλλογικότητας (πολιτισμός, περιβάλλον, οικολογία, εκπαίδευση, παροχές κοινωνικής ωφελείας, αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων κ.α.) που

προάγουν το τοπικό και συλλογικό συμφέρον, την προώθηση της απασχόλησης, την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής και την ενδυνάμωση της τοπικής ή περιφερειακής ανάπτυξης».

Στον πιο κάτω πίνακα απεικονίζονται οι κοινωνικές επιχειρήσεις βάσει της συνεταιριστικής τους μορφής για διάφορες χώρες της Ευρώπης.

Πίνακας 2. Ανάλυση των κοινωνικών επιχειρήσεων βάσει της συνεταιριστικής μορφής

Χώρα	Χρησιμοποιούμενες νομικές μορφές	Νόμος/Έτος	Δραστηριότητες
Ιταλία	Κοινωνικός συνεταιρισμός	381/1991	Κοινωνικές υπηρεσίες (τύπου α) Ένταξη σε εργασία (τύπου β)
Ισπανία	Κοινωνικές συνεταιριστικές εταιρείες Συνεταιριστικές εταιρείες ένταξης σε εργασία	Εθνικός νόμος 27/1999 και περιφερειακοί νόμοι σε 12 αυτόνομες περιφέρειες (1993-2003)	Υπηρεσίες παροχής βοήθειας στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και κάθε δραστηριότητας κοινωνικής φύσης Ένταξη σε εργασία
Γαλλία	Συνεταιριστικές εταιρείες γενικού συμφέροντος	Νόμος της 17ης Ιουλίου 2001	Παραγωγή ή παροχή αγαθών και υπηρεσιών συλλογικού συμφέροντος
Πορτογαλία	Συνεταιρισμοί κοινωνικής αλληλεγγύης	Κώδικας συνεταιρισμών (Νόμος αριθ. 51/96 της 7ης	Ένταξη ευπαθών ομάδων σε εργασία

		Σεπτεμβρίου 1996) και νομοθετικό διάταγμα αριθ. 7/98 της 15ης Ιανουαρίου 1998	
Πολωνία	Κοινωνικός συνεταιρισμός	Νόμος για τους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς 2006	Ένταξη μιας ευρείας κατηγορίας μειονεκτούντων εργαζομένων σε εργασία
Ουγγαρία	Κοινωνικός συνεταιρισμός	Νόμος 2006. Χ.	Δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και διευκόλυνση της αναβάθμισης των κοινωνικών συνθηκών των μειονεκτούντων μελών
Ελλάδα	Κοινωνικός συνεταιρισμός	Νόμος 4019/30-9-2011 για την «Κοινωνική Οικονομία και τις Κοινωνικές επιχειρήσεις»	Δραστηριοποίηση σε τρεις τομείς: α) ένταξη σε εργασία, β) κοινωνική μέριμνα, γ) παροχή υπηρεσιών που καλύπτουν συλλογικές ανάγκες ή ενισχύουν την τοπική ανάπτυξη

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2013, σελ. 42

1.3 Το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους

Η δημιουργία και λειτουργία των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. διέπεται από τον Ν. 4019/2011 (ΦΕΚ 216/30.09.2011) «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις». Η νομοθεσία σχετικά με την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις θεσπίζει και ρυθμίζει τους συνεταιρισμούς ως μια μορφή επιχείρησης και ως εκ τούτου θα πρέπει να θεωρηθεί ως μία αυστηρά συνεταιριστική νομοθεσία. Αν και δεν είναι ιδανική, η νομοθεσία αυτή καθιστά δυνατή την ίδρυση όλων των ειδών συνεταιρισμών που το ελληνικό Υπουργείο Εργασίας έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για να αναπτυχθούν σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι θα πρέπει να γίνουν σημαντικές βελτιώσεις στη νομοθεσία αυτή, αν η προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι πράγματι στην πολιτική ατζέντα. Μία τέτοια βελτίωση θα μπορούσε να είναι η δυνατότητα δημιουργίας συνεταιρισμών δευτέρου βαθμού και συνεταιριστικών κοινοπρακτικών ομάδων. Επιπρόσθετα, ο Νόμος 4019/2011 για την ίδρυση των κοινωνικών συνεταιρισμών θα πρέπει να περιέχει περισσότερη σαφήνεια σχετικά με τη δημιουργία των αδιαίρετων αποθεματικών και να εισηγηθεί τη μείωση του αριθμού των ιδρυτικών μελών (CICOPA, 2013).

Οι ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. εγγράφονται στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Είναι σημαντικό να τονιστεί πως τα κέρδη των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. δε διανέμονται στα μέλη της, με μοναδική εξαίρεση την περίπτωση όπου τα μέλη της εργάζονται στον συνεταιρισμό. Ανά έτος, το 5% των κερδών διατίθεται για το σχηματισμό αποθεματικών, ένα ποσοστό έως 35% διανέμεται στους εργαζομένους των επιχειρήσεων ως μία μορφή υποκίνησης για την αύξηση της παραγωγικότητάς τους, ενώ το ποσό που μένει διατίθεται για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων αυτών (Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων, 2013).

Λογιστικά, οι ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. εντάσσονται στην κατηγορία του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) (Δίκτυο Κοιν.Σ.Επ., 2015α). Επίσης, στο άρθρο 2,

παράγραφος 7 του Ν. 4019/2011 αναφέρεται πως «το ετήσιο πρόγραμμα των Κοιν.Σ.Επ. καθώς και ο απολογισμός εκτέλεσης αυτού αναρτώνται υποχρεωτικά στο διαδίκτυο, στην ηλεκτρονική σελίδα του Μητρώου».

Για την ίδρυση μίας ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ακολουθούνται δύο βήματα. Το πρώτο είναι η υποβολή του αιτήματος εγγραφής στο Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας. Το δεύτερο βήμα είναι η υποβολή στο Τμήμα Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας επιπρόσθετων στοιχείων και πιο συγκεκριμένα (Δίκτυο Κοιν.Σ.Επ., 2015α): α) αίτηση καταχώρισης πρόσθετων στοιχείων (ακριβή διεύθυνση της έδρας της, τη Δ.Ο.Υ στην οποία υπάγεται, Α.Φ.Μ. και Κ.Α.Δ., το ετήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων και τη σύνθεση της Διοικούσας Επιτροπής), β) βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας στη Δ.Ο.Υ. και γ) πρακτικό συγκρότησης σε σώμα της Διοικούσας Επιτροπής.

Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Δικτύου Κοιν.Σ.Επ., τον Απρίλιο του 2014 έλαβε χώρα η 2^η Πανελλήνια Συνάντηση των Κοιν.Σ.Επ. στα γραφεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Σε αυτή την συνάντηση διαπιστώθηκε πως υπάρχει άμεση ανάγκη δημιουργίας ενός επίσημου θεσμικού οργάνου, το οποίο θα είναι υπεύθυνο για την εκπροσώπηση όλων των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. απέναντι στους θεσμούς, στις αρχές, αλλά και τις διεθνείς συναντήσεις. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτή η ανάγκη, το προσωρινό συντονιστικό όργανο των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ανέλαβε να συντάξει ένα κατασταστικό, βάσει του οποίου θα μπορέσουν να γίνουν μέλη με συνυπογραφή όσες ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. επιθυμούσαν. Μέχρι και τον Ιούλιο του 2015, περισσότερες από 30 ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. από όλη την Ελλάδα συμμετείχαν σε αυτήν την προσπάθεια (Δίκτυο Κοιν.Σ.Επ., 2015β).

1.4 Εμπόδια και προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.

Παράγοντες που μπορούν να σταθούν εμπόδιο στην ανάπτυξη των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. μπορεί να είναι οι ακόλουθοι (CICOPA, 2013): κατακερματισμός των πρωτοβουλιών, περιορισμένη κατανόηση των συνεταιρισμών και της κοινωνικής οικονομίας τόσο από τη δημόσια διοίκηση όσο και το ευρύ κοινό, έλλειψη συνεταιριστικής εκπαίδευσης, έλλειψη προσιτών και υψηλής ποιότητας υπηρεσιών εκκίνησης στους συνεταιρισμούς και άλλες μορφές επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, έλλειψη οικονομικής στήριξης για τις ίδρυση και την ανάπτυξη συνεταιρισμών και άλλων επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, δυσκολία πρόσβασης σε

κεφάλαια, περίπλοκη πρόσβαση στις δημόσιες αγορές, η οποία οφείλεται σε ανεπαρκή χρήση των κοινωνικών ρητρών στις δημόσιες προμήθειες.

Ως εκ τούτου, οι ανάγκες για τη δημιουργία και ανάπτυξη των Κοιν.Σ.Επ. καθώς και άλλων μορφών επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας είναι οι εξής (CICOPA, 2013):

- Βελτίωση του διοικητικού και νομικού πλαισίου
- Διασφάλιση του συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπουργείων και των διοικητικών υπηρεσιών
- Βελτίωση των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των δημοσίων υπαλλήλων, των διαχειριστών, των διαμεσολαβητών και των παρόχων υπηρεσιών ως προς την εφαρμογή του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου
- Αλλαγές υπέρ της αυτονομίας από την πολιτική και τους φορείς που επιδιώκουν το κέρδος
- Συνδυασμός μια top-down διαδικασία με μιας bottom-up: κινητοποίηση των φορέων και δημιουργία οριζόντιων ομάδων υποστήριξης (συμβουλευτική, κατάρτιση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων υποστήριξης)
- Προώθηση των φορέων αντιπροσώπευσης και διαμεσολάβησης, όπως οι συνομοσπονδίες, αλλά και συμμετοχή αυτών των φορέων στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των πολιτικών
- Συνδυασμός μιας εθνικής προσέγγισης με μιας περιφερειακής προσέγγισης, που θα εξελίσσεται τόσο σε εθνικό όσο και τοπικό επίπεδο αρχών και διοικητικών φορέων. Προσαρμοσμένα σε κάθε περιοχή πιλοτικά σχέδια σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και τις τοπικές αρχές
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με το ρόλο των συνεταιρισμών στην κοινωνική οικονομία
- Μεταφορά εμπειρίας και τεχνογνωσίας από άλλες χώρες: διακρατικά έργα συνεργασίας
- Δημιουργία ενός συνεκτικού συστήματος λογοδοσίας προκειμένου να μετρηθεί ο αποτελεσματικός αντίκτυπος των συνεταιρισμών και των φορέων κοινωνικής οικονομίας όσον αφορά τον κοινωνικό, περιβαλλοντικό και την κοινοτικό αντίκτυπο.

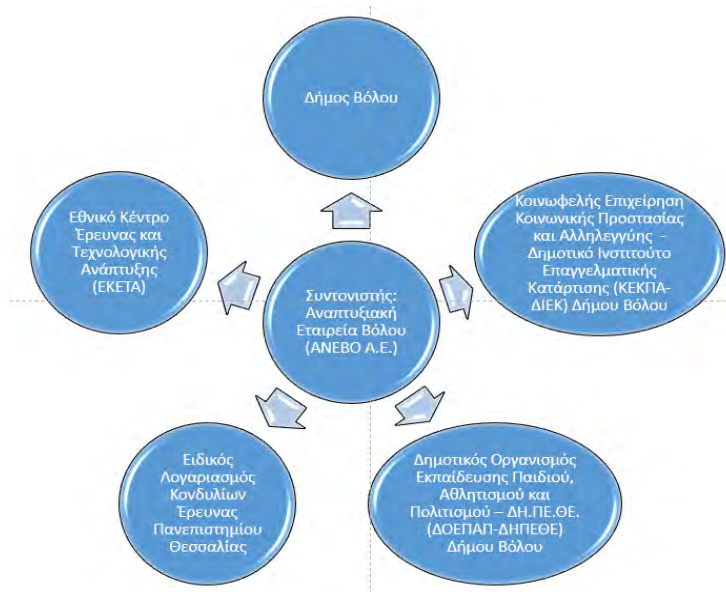
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ΒΟΛΟΥ: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΠΣΑ

2.1 Το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ

2.1.1 Εταίροι της σύμπραξης και συμβολή αυτών στο πρόγραμμα

Η αναπτυξιακή σύμπραξη ΤΟΠΣΑ Βόλου έχει ως αντικείμενο την «ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την εξασφάλιση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης για ανέργους, ως αποτέλεσμα διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στις περιοχές παρέμβασης» (ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος). Μέσα από τα σχέδια δράσης δίνεται έμφαση στο να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες των τοπικών επιχειρήσεων αλλά και διευρυνθεί αυτή η εξυπηρέτηση, μέσα από την ενίσχυση και υποστήριξη των νέων επιχειρηματιών και την ανάδειξη νέων βιώσιμων τομέων επιχειρηματικής δραστηριοποίησης. Προς αυτό το σκοπό, οι βασικές ενέργειες των σχεδίων δράσης προσανατολίζονται στη συμβουλευτική και την κατάρτιση ανέργων, προκειμένου να ενισχυθεί και να υποστηριχθεί η είσοδός τους στην αγορά εργασίας. Τόσο ο σχεδιασμός όσο και η υλοποίηση των σχεδίων δράσης επιτυγχάνεται μέσω των αναπτυξιακών συμπράξεων, με τη συμμετοχή φορέων της γεωγραφικής περιοχής παρέμβασης στην οποία αναφέρονται (ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος). Οι εταίροι της σύμπραξης απεικονίζονται στο πιο κάτω σχήμα.

Σχήμα 5. Εταίροι της σύμπραξης

Πηγή: ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος

2.1.2 Στόχος του σχεδίου δράσης

Ο στόχος του σχεδίου δράσης, όπως αυτός αναφέρεται από τη σύμπραξη, είναι ο εξής (ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος): «Το ευρύτερο αντικείμενο της Πράξης είναι η ενεργοποίηση και κινητοποίηση των τοπικών φορέων με στόχο την προώθηση της απασχόλησης για ανέργους εγγεγραμμένους στον ΟΑΕΔ, νέους επιστήμονες & ασφαλισμένους στον ΟΓΑ, ως αποτέλεσμα διάγνωσης εξειδικευμένων τοπικών αναγκών και ανάδειξης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής παρέμβασης. Πιο συγκεκριμένα η Πράξη στοχεύει στην μείωση του ποσοστού ανεργίας ενισχύοντας τη δημιουργία τουλάχιστον 12 επιχειρήσεων στους τομείς του Τουρισμού, του Πολιτισμού, του Αθλητισμού και της Πρωτογενούς παραγωγής από 80 ανέργους που ανήκουν στο γενικό πληθυσμό και τις δύο ειδικές κατηγορίες, που ορίζει το Πλαίσιο, με απώτερο σκοπό την προώθηση της επιχειρηματικότητας στο διευρυμένο Δήμο Βόλου».

2.1.3 Επιδιωκόμενα αποτελέσματα από το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ

Μέσα από το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ αναμένεται να ωφεληθούν 80 άνεργοι, οι οποίοι θα ιδρύσουν επιχειρήσεις στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού, του αθλητισμού και της πρωτογενούς παραγωγής (ΤΟΠΣΑ Βόλου χωρίς έτος). Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι θεματικές (προγράμματα) του προγράμματος ΤΟΠΣΑ ανά τομέα δραστηριοποίησης. Όπως αναφέρθηκε πρωτύτερα, ο αριθμός των ωφελουμένων είναι 80 άτομα, ενώ υπάρχουν επιπλέον και 10 επιλαχόντες.

Πίνακας 3. Προγράμματα ΤΟΠΣΑ

Τομέας	Αντικείμενο
Αγροτικά	Ομάδα Αγροτικά 1 "Αιθέρια Έλαια"
	Ομάδα Αγροτικά 2 "Τυποποίηση & Προώθηση"
	Ομάδα Αγροτικά 3 "Πολυδύναμα Φυτά"
	Ομάδα Αγροτικά 4 "Αρωματικά φυτά "
	Ομάδα Αγροτικά 5 "Φυτικά καλλυντικά & σαλιγκάρια "
	Ομάδα Αγροτικά 6 "Ελιές - Πτηνοτροφείο"
	Ομάδα Αγροτικά 7 "Βιολογικές - οργανικές καλλιέργειες & πτηνοτροφεία"

Τουρισμός	Ομάδα Τουρισμός 1 "Κόσμημα"
	Ομάδα Τουρισμός 2 "Χειροτεχνία"
Πολιτισμός	Ομάδα Πολιτισμός 1 "Αθλητισμός-Ψυχική υγεία"
	Ομάδα Πολιτισμός 2 "Ωδείο"
	Ομάδα Πολιτισμός 3 "Μουσική"
	Ομάδα Πολιτισμός 4 "καλλιτεχνική Εκπαίδευση"
	Ομάδα Πολιτισμός 5 "Κοινωνικό Φροντιστήριο"
	Ομάδα Πολιτισμός 6 "Δημιουργική Απασχόληση"
	Ομάδα Πολιτισμός 7 "Παιδικός σταθμός για Ευάλωτες Ομάδες"

Οι επιχειρήσεις που προτείνονται στους προαναφερθέντες τομείς έχουν ως εξής (ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος):

1. Τουρισμός - Αθλητισμός - Πολιτισμός: Ο Βόλος αποτελεί έναν αρκετά αναγνωρισμένο τουριστικό προορισμό εντός της Ελλάδας, καθώς συνδυάζει φυσικό περιβάλλον και πολιτιστική κληρονομιά. Επίσης, ο Δήμος Βόλου χαρακτηρίζεται από σύγχρονες τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες, με ένα πλήθος σταθερών και έκτακτων δράσεων σε αυτούς τους τομείς.
2. Πρωτογενής παραγωγή: έμφαση στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής δίνεται στην καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων, αλλά και φαρμακευτικών και αρωματικών φυτών, στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες, καθώς και στη βελτίωση των υπάρχουσών συνθηκών παραγωγής και διάθεσης των παραδοσιακών δενδροκαλλιεργειών της περιοχής, σε συνδυασμό με την πιστοποίηση της ποιότητας και την τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται οι επιχειρήσεις που προτείνονται στους τομείς του τουρισμού-πολιτισμού-αθλητισμού και της πρωτογενούς παραγωγής.

Πίνακας 4. Τομείς και επιχειρήσεις που προτείνονται μέσω του ΤΟΠΣΑ

Τουρισμός
Συνοδοί πόλης, οδηγοί βουνού - εμπυχωτές πολιτιστικών εκδηλώσεων και τουριστικών δραστηριοτήτων. Δημιουργία επιχείρησης που θα εμπλουτίσει το τουριστικό προϊόν της περιοχής με την οργάνωση δραστηριοτήτων ξενάγησης και γνωριμίας με το φυσικό περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου, καθώς και την οργάνωση του τουρισμού εμπειρίας με τη συμμετοχή των τουριστών σε δραστηριότητες γνωριμίας με αθλήματα και extreme sports (ιστιοπλοΐα, κανό, κωπηλασία, καταδύσεις, ψάρεμα, αναρρίχηση, πεζοπορία, ιππασία, κλπ) με δράσεις που θα λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες καταλυμάτων και εστίασης και μπορούν να εξελιχθούν σε κύριο πόλο έλξης για τον τουρισμό της περιοχής
Παραγωγή και προώθηση τουριστικών αναμνηστικών, χειροτεχνημάτων και κοσμημάτων. Οργάνωση επιχείρησης στην οποία μπορούν να συμμετέχουν τεχνίτες κεραμικής, κοσμήματος, γραφίστες, φωτογράφοι κλπ. για τη δημιουργία ιδιαίτερων χειροτεχνημάτων με έμπνευση από τους μύθους, την παράδοση, τα εκθέματα του Αρχαιολογικού μουσείου και άλλα τοπικά θέματα που αναδεικνύουν την ταυτότητα της περιοχής και μπορούν να προωθηθούν προς τους επισκέπτες ως αναμνηστικά της περιοχής και δώρα
Καλλιτεχνική εκπαίδευση και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οργάνωση καλλιτεχνών όλων των ειδών (μουσικοί, εικαστικοί κλπ) για τη δημιουργία επιχείρησης που θα παρέχει καλλιτεχνική εκπαίδευση σε οργανωμένους φορείς (ωδεία, καλλιτεχνικά εργαστήρια κλπ) ή μεμονωμένα ιδιαίτερα μαθήματα, θα οργανώνει τους ενδιαφερόμενους σε κύκλους καλλιτεχνικών σχημάτων και εργαστηρίων τεχνών, καθώς και τη δημιουργία μουσικών σχημάτων για την υποστήριξη εκδηλώσεων
Προγράμματα μαζικού αθλητισμού και αθλητικών ενδιαφερόντων. Οργάνωση γυμναστών για τη δημιουργία επιχείρησης που θα παρέχει υπηρεσίες μαζικού αθλητισμού σε οργανωμένους φορείς (Δήμοι, σχολεία, σύλλογοι) και θα οργανώνει τους ενδιαφερόμενους σε προσαρμοσμένα προγράμματα εκγύμνασης, εισαγωγής σε σπορ, καθώς και σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου
Ηλεκτρονική δικτύωση και προβολή τοπικών επιχειρήσεων και προϊόντων. Ενημέρωση, προώθηση, επικοινωνία. Οργάνωση επιχείρησης διαδικτυακής προβολής των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών της περιοχής, παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής εξ αποστάσεως γραμματείας ή υποδοχής (reception) για μικρές τουριστικές μονάδες και ενοικιαζόμενα δωμάτια. Απευθείας διασύνδεση παραγωγών αγροτικών προϊόντων και καταναλωτών. Προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών μέσω του διαδικτύου, οργάνωση πακέτων προώθησης με τη χρήση όλων των πρόσφορων μέσων προβολής και διάδοσης (καταχωρήσεις σε έντυπα, εκπομπές στο ραδιόφωνο, αναρτήσεις στο διαδίκτυο κλπ)
Πρωτογενής παραγωγή
Απασχόληση σε δυναμικές μορφές εντατικής καλλιέργειας όπως είναι τα θερμοκήπια και τα διχτυοκήπια
Δημιουργία αγροτικών επιχειρήσεων για τη βρώσιμη ελιά Πηλίου και τα παράγωγά της, το μήλο, το κάστανο, το αμπέλι και το κρασί, το λεμονάτο ροδάκινο, τη γαρδένια και τα οξύφυλλα φυτά, κλπ
Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά και βότανα, πχ θυμάρι, δενδρολίβανο, μέντα, λεβάντα, ρίγανη κλπ
Παραγωγή προϊόντων ποιότητας με σεβασμό στο περιβάλλον και στροφή σε συστήματα ολοκληρωμένης και βιολογικής παραγωγής
Κτηνοτροφία: Στροφή σε βιολογικά προϊόντα, οργανωτική ανασυγκρότηση του συνεταιριστικού συστήματος και εκπροσώπηση των τοπικών προϊόντων στα καταστήματα της περιοχής
Ανάπτυξη του αγροτουρισμού με καινοτομικά σχέδια που μπορούν να δώσουν μια άλλη προοπτική στον αγρότη και στον αγροτικό χώρο. Διαμονή σε αγρόκτημα και συμμετοχή σε ή εκμάθηση αγροτικών εργασιών θα προσέλκυε επισκέπτες από το εξωτερικό. Συντονισμός των διαθέσιμων υποδομών με την ιππασία, μεταποίηση, κεραμική, οργανωμένη συλλογή βοτάνων, κ.λπ. Στο Πήλιο μπορούν να δικτυωθούν οι υπάρχουσες αγροτουριστικές μονάδες με επιλεγμένους ξενώνες βάση κριτηρίων που να χαρακτηρισθούν με ανάλογη σήμανση (π.χ. τον Κένταυρο) σε συνεργασία με την Αγροτουριστική Α.Ε. Να δοθεί η δυνατότητα της κατ' ευθείαν πώλησης των σπιτικών προϊόντων της ίδιας παραγωγής στους επισκέπτες / τουρίστες κάτι που θα αποτελέσει μία σημαντική επιπλέον πηγή εισοδήματος για τους ιδιοκτήτες των μικρών μονάδων της υπαίθρου (συνέργειες με τις δράσεις που προβλέπονται στον τομέα του τουρισμού του παρόντος σχεδίου)
Σαλιγκαροτροφία ανοικτού και κλειστού τύπου

Πηγή: ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος

2.1.4 Περιγραφή των δράσεων

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα πλήθος δράσεων που πραγματοποιούνται με τη σύμπραξη αντίστοιχων φορέων. Πιο αναλυτικά, οι δράσεις του σχεδίου περιλαμβάνουν: α) δικτύωση, β) ενημέρωση-ευαισθητοποίηση, γ) κατάρτιση-επιμόρφωση, δ) πληροφόρηση-συμβουλευτική-υποστήριξη, ε) υποστήριξη-παρακολούθηση. Οι δράσεις αυτές απεικονίζονται στον πιο κάτω πίνακα.

Πίνακας 5. Περιγραφή των δράσεων του σχεδίου

Δικτύωση	Σκοπός είναι η επιχειρηματική διασύνδεση των ωφελουμένων με την αγορά της περιοχής μελέτης μεταξύ των φορέων της Αναπτυξιακής Σύμπραξης αλλά και με τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς
Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση	Στόχος της κινητοποίησης τοπικών φορέων και ομάδων ωφελουμένων είναι η κατάλληλη αποτελεσματική πληροφόρηση των ανέργων, όπως και η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και της τοπικής αγοράς εργασίας για τις παρεμβάσεις του έργου και τις δυνατότητες προσφοράς. Η ενημέρωση των δυνητικών ωφελουμένων σχετικά με το έργο, τους τομείς παρέμβασης και τις δράσεις προσφέρονται μέσω: α) της διοργάνωσης ημερίδων, β) της παραγωγής υλικού προβολής, γ) των δράσεων δημοσιότητας.
Κατάρτιση-επιμόρφωση	Προβλέπεται η διεξαγωγή εξειδικευμένων προγραμμάτων επιμορφωτικού χαρακτήρα με: α) Σκοπό την κατάλληλη κατάρτιση των ωφελουμένων με την απόκτηση των απαραίτητων προσόντων και τις εξειδικευμένες επαγγελματικές δεξιότητες που απαιτούνται στους τομείς παρέμβασης του σχεδίου, β) Αποτέλεσμα την βελτίωση των δυνατοτήτων ένταξης τους στην αγορά εργασίας
Πληροφόρηση-συμβουλευτική-υποστήριξη	Προβλέπονται ενέργειες ενδυνάμωσης, εμπνύχωσης και προετοιμασίας των ωφελουμένων για την αγορά εργασίας, με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς 80 ωφελουμένους. Η δράση αυτή περιλαμβάνει: α) Ενέργειες συμβουλευτικής που αφορούν όλη τη διαδικασία επιλογής των ωφελουμένων και διάγνωσης των αναγκών τους, β) Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για κάθε ομάδα ωφελουμένων που θα ιδρύσει τη δική του Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση, γ) Εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής, αξιολόγησης, έρευνας και πληροφόρησης για την εκκίνηση και ανάπτυξη επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, δ) Παροχή υποστήριξης και διευκόλυνση διεκπεραίωσης σε θέματα: νομικά, εργασιακά, φορολογικά, διοικητικά και χρηματοοικονομικά
Υποστήριξη-παρακολούθηση	Πρόκειται για την υποστήριξη και την παρακολούθηση των κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων μέχρι και 3 μήνες μετά την έναρξη τους, καθώς και την υποστήριξη των ωφελουμένων στην αντιμετώπιση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή

Πηγή: ΤΟΠΣΑ Βόλου, χωρίς έτος

2.2 Η δράση αξιολόγηση, επιλογή, ενδυνάμωση και συμβουλευτική των ωφελουμένων

2.2.1 Περιγραφή της δράσης

Η ΚΕΚΠΑ-ΔΙΕΚ προσέλαβε την ερευνήτρια και μία ψυχολόγο για έξι μήνες με σκοπό να υλοποιήσουν το δικό της κομμάτι στο πρόγραμμα, δηλαδή την αξιολόγηση, επιλογή, ενδυνάμωση και συμβουλευτική των ωφελουμένων. Αμέσως μετά και αφού έληξε η σύμβαση, οι ωφελουμένοι συνέχισαν με το επόμενο στάδιο της κατάρτισης, από άλλο εταίρο της σύμπραξης.

Στο χρονικό διάστημα Ιανουάριος – Ιούνιος 2014 έγιναν οι εξής δράσεις: α) Πρόσληψη των στελεχών – συμβούλων του προγράμματος (ψυχολόγος – οικονομολόγος), β) Υλοποίηση και παρακολούθηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, γ) Συμβουλευτική Εμπύχωσης - Ενδυνάμωσης - Οικονομική και επιχειρηματική.

Στο πλαίσιο της δεύτερης δράσης, περιλαμβάνονταν οι εξής ενέργειες:

α. Δημιουργία συστήματος επιλογής με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες του προγράμματος

Το σύστημα επιλογής περιλάμβανε ατομικές και ομαδικές συναντήσεις επιλογής των υποψηφίων. Οι ομαδικές συναντήσεις γίνονταν σε δεύτερο επίπεδο, μόνο όταν οι υποψήφιοι είχαν ήδη προσέλθει ως ομάδα ή όταν η σύμβουλος έκρινε ότι θα μπορούσαν να γνωριστούν σε μια τέτοια συνάντηση υποψήφιοι με συγκεκριμένο επαγγελματικό προφίλ, οι οποίοι θα μπορούσαν να συνδεθούν με στόχο την δημιουργία κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης.

Στις ατομικές συναντήσεις ο / η υποψήφιος / α συμπλήρωνε 4 ερωτηματολόγια (ικανότητες, επαγγελματικές αξίες, κίνητρα επιχειρηματικότητας και επαγγελματικές προτιμήσεις) και είχε ατομική συνέντευξη με μια εκ των συμβούλων. Στις ομαδικές συναντήσεις επιλογής η ομάδα καλούνταν να περιγράψει την επιχειρηματική ιδέα που τους «ένωσε». Στις ομαδικές συναντήσεις γνωριμίας, η καθοδήγηση γινόταν από την σύμβουλο και με βάση μια επιχειρηματική ιδέα που έφερνε άτομο υποψήφιο για το πρόγραμμα, γνώριζε άλλους υποψηφίους με προφίλ κοντά σε αυτό που ήθελε να κάνει. Και οι άλλοι υποψήφιοι γνώριζαν την ιδέα και ο καθένας επέλεγε αν θα ήθελε να συνεχίσει ή όχι στην σύνδεση σε ομάδα.

Το σύστημα επιλογής βασίστηκε κατά κύριο λόγο σε αντικειμενικά και μετρήσιμα κριτήρια, έχοντας ως στόχο την αποτύπωση ενός όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένου επαγγελματικού προφίλ του υποψηφίου.

β. Διενέργεια διαδικασίας επιλογής (Φεβρουάριος – Ιούνιος 2014)

Στο διάστημα αυτό πέρασαν από την διαδικασία της επιλογής 224 υποψήφιοι, εκ των οποίων οι 92 κλήθηκαν και για ομαδική συνάντηση επιλογής, στο πλαίσιο που αναφέρθηκε παραπάνω. Τα υποέργα αυτής της φάσης είναι τα εξής:

- Επεξεργασία αιτήσεων
- Τηλεφωνική επικοινωνία για προγραμματισμό ατομικών και ομαδικών συνεντεύξεων

- Διενέργεια ατομικών και ομαδικών συναντήσεων επιλογής
- Τεκμηρίωση των συναντήσεων
- Βαθμολόγηση των συναντήσεων
- Δημιουργία πίνακα βαθμολόγησης των ατομικών συνεντεύξεων για την κατάταξη των υποψηφίων
- Αξιολόγηση αιτήσεων και συνεντεύξεων και προγραμματισμός ομαδικών συναντήσεων γνωριμίας υποψηφίων με σκοπό την σύνθεση ομάδων

γ. Τεκμηρίωση φυσικού αντικειμένου:

- Συμπλήρωση στοιχείων στην ηλεκτρονική πλατφόρμα feng office
- Σύνταξη εβδομαδιαίων ενημερωτικών εκθέσεων
- Δημιουργία ατομικών φακέλων υποψηφίων και ωφελούμενων
- Σύνταξη εκθέσεων ενημέρωσης των άλλων εταιρών του προγράμματος

δ. Τεκμηρίωση οικονομικού αντικειμένου:

- Σύνταξη λογιστικών καταστάσεων και φύλλων χρονοχρέωσης προσωπικού στο πρόγραμμα
- Προετοιμασία φακέλου για μηνιαία πληρωμή από συντονιστή φορέα
- Παρακολούθηση δαπανών προγράμματος
- Προετοιμασία μηνιαίων καταστάσεων προσωπικού (άδειες – παρουσίες)

ε. Συνεργασία με εταιρικό σχήμα

- Επικοινωνία για ενημέρωση εταιρών σχετικά με προφίλ ομάδων που παραπέμπονται στις επόμενες φάσεις του προγράμματος
- Συναντήσεις εργασίας με στελέχη του συντονιστή φορέα

στ. Προετοιμασία συναντήσεων συμβουλευτικής

- Καταγραφή των αναγκών σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο
- Προσαρμογή της διαδικασίας συμβουλευτικής με βάση τις ανάγκες κάθε ομάδας / ατόμου
- Προετοιμασία ασκήσεων / υλικού / ερωτηματολογίων / τελικών παραδοτέων συμβουλευτικής.

Στο πλαίσιο της τρίτης δράσης, στο χρονικό διάστημα (Ιανουάριος – Ιούνιος 2014) η συμβουλευτική υποστήριξη διακρίνεται σε συμβουλευτική απασχόλησης ατομικά και σε επίπεδο ομάδας και οικονομική συμβουλευτική. Κύριοι στόχοι της συμβουλευτικής απασχόλησης ήταν:

- γνωριμία με το πρόγραμμα
- αποσαφήνιση της επιχειρηματικής ιδέας
- γνωριμία των μελών της ομάδας με στόχο την ανάδειξη προσδοκιών και θέσης έναρξης του κάθε ατόμου στο πλαίσιο της επιχειρηματικής ιδέας
- αποσαφήνιση του ρόλου του κάθε μέλους στην ομάδα, μέσω της διερεύνησης επαγγελματικών ικανοτήτων – δεξιοτήτων – προτιμήσεων
- ανάπτυξη συλλογικής/ομαδικής λειτουργίας μέσω project (Διακήρυξη αρχών και αξιών ομάδας, παρουσίαση του αντικείμενου ενασχόλησης / μουσικού οργάνου / χειροτεχνικής δημιουργίας)
- γνωριμία των μελών στο πλαίσιο της επαγγελματικής συνεργασίας
- εντοπισμός και ανάδειξη κοινών στοιχείων και προσδοκιών με στόχο την δέσμευση σε κοινό στόχο
- διαμεσολάβηση για το πέρασμά τους στα επόμενα στάδια συμβουλευτικής – κατάρτισης
- επικοινωνία με τις ομάδες και στα επόμενα στάδια του προγράμματος με στόχο τον εντοπισμό θεμάτων που προκύπτουν σε ομαδικό επίπεδο.

Χρησιμοποιήθηκε το αφηγηματικό μοντέλο προσέγγισης στην συμβουλευτική προσέγγιση των ωφελουμένων.

Η οικονομική συμβουλευτική αφορούσε την προετοιμασία των ωφελουμένων για την ίδρυση και λειτουργία της επιχείρησης. Κύριοι στόχοι της συγκεκριμένης διαδικασίας ήταν:

- ενημέρωση των ομάδων – ατόμων σχετικά με το φορολογικό – ασφαλιστικό – θεσμικό πλαίσιο των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.
- δικτύωση με άλλες ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. που ήδη λειτουργούν: Έγιναν τηλεφωνικές επαφές με ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. που ήδη λειτουργούν και έχουν παρόμοιο αντικείμενο με τις ομάδες υπό σύσταση του ΤΟΠΣΑ. Συγκεκριμένα έγιναν επαφές με 4 επιχειρήσεις και έγινε διασύνδεσή τους με τους ωφελούμενους του προγράμματος.

- ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση των ομάδων σχετικά με την ανάληψη επιχειρηματικής δράσης και των βημάτων που πρέπει να κάνουν σχετικά με αυτή.

2.2.2 Αξιολόγηση της δράσης

Η πρώτη φάση περιελάμβανε την επιλογή των ωφελουμένων του προγράμματος, όπως αυτή περιγράφηκε στην προηγούμενη ενότητα. Συνοπτικά, να αναφερθεί ότι προσήλθαν για συνέντευξη 178 άτομα που είχαν κάνει αίτηση στο χρονικό διάστημα 13/2/2014 – 4/7/2014. Επελέγησαν 80 άτομα στον κύριο πίνακα και 10 επιλαχόντες. Η διαδικασία της επιλογής περιλάμβανε: α) αξιολόγηση των αιτήσεων, β) ατομική συνέντευξη, γ) συμπλήρωση τεσσάρων ατομικών ερωτηματολογίων: ικανότητες – επαγγελματικές αξίες – επαγγελματικές προτιμήσεις – κίνητρα επιχειρηματικότητας, δ) σε δεύτερη φάση, ομαδική συνέντευξη, όταν τα άτομα είχαν κάνει αιτήσεις στο πλαίσιο μιας ήδη διαμορφωμένης ομάδας με συγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο, γ) συναντήσεις γνωριμίας ατόμων με σκοπό την δημιουργία νέων ομάδων – όταν οι σύμβουλοι έκριναν ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει και με βάση μια συγκεκριμένη ιδέα ατόμου.

Η δεύτερη φάση ήταν η επαγγελματική συμβουλευτική, η οποία απαρτιζόταν από δύο διαδικασίες. Η πρώτη ήταν η υποδοχή-ενδυνάμωση και εμψύχωση, με κύριους στόχους τους εξής: α) αποσαφήνιση της επιχειρηματικής ιδέας, β) αποσαφήνιση του ρόλου του κάθε μέλους στην ομάδα, μέσω της διερεύνησης επαγγελματικών ικανοτήτων – δεξιοτήτων – προτιμήσεων, γ) γνωριμία των μελών στο πλαίσιο της επαγγελματικής συνεργασίας, δ) διαμεσολάβηση για το πέρασμά τους στα επόμενα στάδια συμβουλευτικής – κατάρτισης. Η δεύτερη ήταν η οικονομική συμβουλευτική, με κύριους στόχους τους εξής: α) ενημέρωση των ομάδων – ατόμων σχετικά με το φορολογικό – ασφαλιστικό – θεσμικό πλαίσιο των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., β) δικτύωση με άλλες ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. που ήδη λειτουργούν, γ) ευαισθητοποίηση και ενδυνάμωση των ομάδων σχετικά με την ανάληψη επιχειρηματικής δράσης και των βημάτων που πρέπει να κάνουν σχετικά με αυτή. Στο υπόλοιπο μέρος αυτής της ενότητας παρουσιάζεται το έργο ανά ομάδα.

Ομάδα: Αγροτικά 1	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Καλλιέργεια αρωματικών φυτών και δημιουργία αποστακτηρίου με σκοπό την παραγωγή και προώθηση αιθέριων ελαίων και αρωματικών φυτών

	τόσο στην τοπική αγορά όσο και σε συνεργασία με φαρμακευτικές εταιρίες
Επιλογή	Τα τρία πρώτα άτομα προσήλθαν ως ομάδα με βάση την συγκεκριμένη επιχειρηματική ιδέα. Ο σύμβουλος απασχόλησης της ΚΕΚΠΑ πρότεινε σε ειδική συνάντηση γνωριμίας την προσθήκη του 4 ^{ου} ατόμου, το οποίο δήλωσε στην ατομική συνέντευξη παρόμοιο ενδιαφέρον για επαγγελματική απασχόληση και εμπειρία επιχειρηματικότητας
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Δεν έγιναν συναντήσεις συμβουλευτικής πέρα από την αρχική γνωριμία των μελών, λόγω έλλειψης χρόνου και μη αρμοδιότητας της ΚΕΚΠΑ
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Δεν έγιναν συναντήσεις συμβουλευτικής, λόγω έλλειψης χρόνου και μη αρμοδιότητας της ΚΕΚΠΑ

Ομάδα: Αγροτικά 2

Αντικείμενο – Περιγραφή	Μεταποίηση τοπικών αγροτικών προϊόντων (σε καλλυντικά – παιδικές τροφές – μαρμελάδες – γλυκά κουταλιού) και λειτουργία της επιχείρησης και ως δικτύου διανομής προϊόντων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό
Επιλογή	Αρχικά προσήλθαν πέντε άτομα εκ των οποίων στην πορεία αποχώρησε ένα. Προστέθηκαν στην πορεία δύο ακόμη άτομα, εκ των οποίων το ένα αποχώρησε πριν την έναρξη της κατάρτισης
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Έγιναν τέσσερις συναντήσεις συμβουλευτικής. Σε αυτές έγινε γνωριμία των μελών, καθώς δεν γνωρίζονταν όλοι μεταξύ τους, παρουσίαση της ιδέας και συζήτηση των ρόλων των μελών με βάση ικανότητες, δεξιότητες, εμπειρία και γνώσεις.
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία

	<p>ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Διαδικασία-στάδια έρευνας αγοράς για γνωριμία της ομάδας με το αντικείμενο της επιχείρησης, 3) Μεθοδολογία αναζήτησης αγορών, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.</p>
Ομάδα: Αγροτικά 3	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Καλλιέργεια πολυδύναμων φυτών (ιπποφαές – μύρτιλο κτλ) και προώθησή τους στην τοπική αγορά
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	<p>Η συγκεκριμένη ομάδα αποτελείται από πτυχιούχους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι αποφάσισαν να στραφούν στον πρωτογενή τομέα ως ενίσχυση του εισοδήματός τους. Συζητήθηκε η δομή της ομάδας, η ιδέα αποσαφηνίστηκε, όπως και οι ρόλοι και το τι μπορεί να προσφέρει ο καθένας σε αυτή την προσπάθεια. Ενώνονται από σχέσεις οικογενειακές και φιλίας, γεγονός που αποτέλεσε και την βάση της «νέας ιστορίας της ομάδας». Έδειξαν καθόλη την διάρκεια της φάσης μεγάλη δέσμευση και συνέπεια</p>

<p>Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής</p>	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Διαδικασία-στάδια έρευνας αγοράς για γνωριμία της ομάδας με το αντικείμενο της επιχείρησης, 3) Μεθοδολογία αναζήτησης αγορών-νέων μη κορεσμένων αγορών για την προώθηση του προϊόντος της επιχείρησης, 4) Συστήματα διαχείρισης στην πρωτογενή παραγωγή-πλεονεκτήματα της πιστοποίησης, 5) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ., 6) Δικτύωση με Κοιν.Σ.Επ. παραγωγικού σκοπού «ΕΓΡΠΠΟΣ»</p>
---	--

Ομάδα: Αγροτικά 4

<p>Αντικείμενο – Περιγραφή</p>	<p>Καλλιέργεια αρωματικών – φαρμακευτικών φυτών (βαλεριάνα κτλ)</p>
<p>Επιλογή</p>	<p>Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα. Αρχικά τα μέλη της ομάδας ήταν επτά. Υπήρξαν αποχωρήσεις κατά την</p>

	διάρκεια της συμβουλευτικής και της παραπομπής τους στο ΕΚΕΤΑ
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Η ιδέα της συγκεκριμένης ομάδας προέρχεται από άτομο που δεν μπορούσε να ενταχθεί στο πρόγραμμα. Επίσης, η ιδέα είχε την υποστήριξη και ατόμων που ήθελαν να μουν ως «επενδυτές» σε αυτή. Τα μέλη της ομάδας δεν γνώριζαν βασικά πράγματα αναφορικά με την ιδέα και τον τρόπο υλοποίησής της.
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Διαδικασία-στάδια έρευνας αγοράς για γνωριμία της ομάδας με το αντικείμενο της επιχείρησης, 3) Μεθοδολογία αναζήτησης αγορών-νέων μη κορεσμένων αγορών για την προώθηση του προϊόντος της επιχείρησης, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.</p>

Ομάδα: Αγροτικά 5	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Επεξεργασία βοτάνων για την παραγωγή φυτικών ελαίων, κεραλοιφών, σαπουνιών και φυτικών καλλυντικών. Αρχικά είχαν και την ιδέα της εκτροφής σαλιγκαριού
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Δύο από τα μέλη της ομάδας ασχολούνται ήδη με το αντικείμενο της επεξεργασίας των βοτάνων και παραγωγής φυτικών καλλυντικών. Η συνεργασία με την ομάδα ήταν αρκετά καλή. Συζητήθηκε η σύσταση της ομάδας και το τι φέρνει η καθεμιά σε αυτή, όπως και οι βασικές αρχές και αξίες της ομάδας. Είναι σε φάση επεξεργασίας των δεδομένων προκειμένου να δουν αν θα προχωρήσουν στην δημιουργία ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., καθώς η έλλειψη κεφαλαίου είναι αυτή που «φρενάρει» το όλο εγχείρημα
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.

	Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Διαδικασία-στάδια έρευνας αγοράς για γνωριμία της ομάδας με το αντικείμενο της επιχείρησης, 3) Μεθοδολογία αναζήτησης αγορών- νέων μη κορεσμένων αγορών για την προώθηση του προϊόντος της επιχείρησης, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.
--	--

Ομάδα: Αγροτικά 6	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Δημιουργία πτηνοτροφείου
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα. Αρχικά τα μέλη της ομάδας ήταν έξι. Υπήρξε αποχώρηση πριν την έναρξη της συμβουλευτικής
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Η ομάδα δεν έχει εμπειρία στο αντικείμενο με το οποίο θα ήθελε να ασχοληθεί. Μέσω της συμβουλευτικής συγκεκριμενοποιήθηκε η ιδέα, καθώς και οι δυσκολίες και ευκαιρίες του εγχειρήματος. Συζητήθηκαν οι σχέσεις των μελών (ομάδα γυναικών που γνωρίζονται από την σχολική ηλικία) και η αλλαγή τους με την εισαγωγή της «συνεργασίας». Συζητήθηκε ο ρόλος του καθενός μέσα στην ομάδα και το τι μπορεί να προσφέρει. Επίσης, αναλύθηκαν οι βασικές αρχές και αξίες της ομάδας
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της

	<p>επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Διαδικασία-στάδια έρευνας αγοράς για γνωριμία της ομάδας με το αντικείμενο της επιχείρησης, 3) Μεθοδολογία αναζήτησης αγορών-νέων μη κορεσμένων αγορών για την προώθηση του προϊόντος της επιχείρησης, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.</p>
--	---

Ομάδα: Αγροτικά 7	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Καλλιέργεια φρούτων – λαχανικών και εκτροφή πουλερικών με βιολογικό-οργανικό τρόπο
Επιλογή	Προσλήθαν ως ομάδα. Η ομάδα αποτελείται και από αρκετά μέλη που δεν μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Η ιδέα της συγκεκριμένης ομάδας προέρχεται από τον κ. Κ., ο οποίος ήδη δουλεύει με τον τρόπο αυτό εδώ και κάποια χρόνια. Αν και αιτήθηκαν την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ως ομάδα, δεν γνωρίζονται μεταξύ τους. Στα πλαίσια της συμβουλευτικής υπήρξε γνωριμία των μελών μεταξύ τους, μέσω της αφήγησης της επαγγελματικής διαδρομής και των προσδοκιών που έχουν από την ομάδα.
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	-

Ομάδα: Τουρισμός - Κόσμημα	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Κατασκευαστήριο – Εκθετήριο – Πωλητήριο Κοσμημάτων και Τουριστικών αναμνηστικών. Επίσης, λειτουργία Κέντρου Τουριστικών Πληροφοριών για λογαριασμό του Δήμου
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα. Αρχικά τα μέλη της ομάδας ήταν έξι. Υπήρξαν δύο αποχωρήσεις από μέλη που δημιουργούν άλλη ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.. Προστέθηκε πέμπτο άτομο
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Πολύ καλή συνεργασία με τα μέλη της ομάδας. Συνέπεια όλων των μελών στις ατομικές και ομαδικές συναντήσεις με την σύμβουλο. Η ιδέα επεκτάθηκε και στο κομμάτι της πληροφόρησης κατά την διάρκεια της συμβουλευτικής και των συζητήσεων που γίνονταν σε σχέση με αυτή. Δουλεύτηκε η συνοχή τόσο μέσω project παρουσίασης του εαυτού και της επαγγελματικής πορείας του καθενός (με παρουσίαση και κοσμημάτων) όσο και μέσω των ατομικών συναντήσεων, κυρίως για ήδη υπάρχουσες σχέσεις μέσα στην ομάδα. Δικτύωση της ομάδας με την ομάδα έργου της ANEBO και διαμεσολάβηση για την αποστολή του φακέλου τους για Αριθμό Μητρώου. Η συνοχή της ομάδας επιτεύχθηκε μέσα από project παρουσίασης της επαγγελματικής πορείας από κάθε μέλος, καθώς και project παρουσίασης των δημιουργιών των ανθρώπων που θα ασχοληθούν με την κατασκευή – παραγωγή κοσμημάτων & τουριστικών αναμνηστικών .
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία

	<p>ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία. Σχέσεις με πελάτες-προμηθευτές, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ., 5) Δικτύωση με Κοιν.Σ.Επ. παραγωγικού σκοπού «ΕΓΡΠΠΟΣ»</p>
--	--

Ομάδα: Χειροτεχνία - Τουρισμός	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Δημιουργία χώρου εκτός Βόλου – χειροτεχνία, κόσμημα, τουριστικά αναμνηστικά από Πήλιο, εργαστήρια χειροτεχνίας
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα.
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Πολύ καλή συνεργασία με την σύμβουλο, συνέπεια στις συναντήσεις και αρχική δέσμευση στον στόχο. Η ιδέα δεν φαίνεται τόσο ξεκάθαρη στο μυαλό όλων των μελών, ωστόσο υπάρχει διάθεση για συνεργασία και

	<p>επικοινωνία. Μέσω των συναντήσεων συμβουλευτικής επιδιώχθηκε η γνωριμία των μελών μεταξύ τους (δεν γνωρίζονταν όλα τα μέλη), κυρίως αναφορικά με το τι μπορούν και θέλουν να προσφέρουν στην ομάδα. Συζητήθηκαν και αποφασίστηκαν οι βασικές αρχές και αξίες με τις οποίες ξεκινά η ομάδα, καθώς και αναδείχθηκαν τα χαρακτηριστικά – ικανότητες – γνώσεις – δεξιότητες που μπορεί να φέρει κάθε μέλος στην κοινή προσπάθεια. Αυτό έγινε μέσω project παρουσίασης των έργων κάθε μέλους και μέσω αφηγήσεων της επαγγελματικής διαδρομής τους.</p>
<p>Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής</p>	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης,</p>

	3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία. Σχέσεις με πελάτες-προμηθευτές, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ., 5) Δικτύωση με Κοιν.Σ.Επ. παραγωγικού σκοπού «ΕΓΡΗΠΟΣ»
--	---

Ομάδα: Πολιτισμός - Ωδείο	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Επαναλειτουργία του Ωδείου Ν. Ιωνίας στο χώρο του Πολιτιστικού Κέντρου – μαθήματα μουσικής, μουσικές εκδηλώσεις, συναυλίες
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα.
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Η συνεργασία με την ομάδα ήταν πάρα πολύ καλή, υπήρχε συνέπεια και έντονη διάθεση συμμετοχής στη διαδικασία της συμβουλευτικής. Μέσω της συμβουλευτικής επιδιώχθηκε η περαιτέρω γνωριμία των μελών, ιδίως των επαγγελματιών χαρακτηριστικών τους, η διάκριση του επιχειρηματία – εργαζόμενος και το τι σημαίνει αυτό για το κάθε μέλος. Έγινε δικτύωση με τα στελέχη της ANEBO. Αναφορικά με τη σχέση των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις για τις διαμορφωμένες σχέσεις εντός της ομάδας – ευκολίες /δυσκολίες, την ανάλυση της αρχικής ιδέας και του ρόλου του κάθε μέλους σε αυτή, τις αρχές και αξίες της ομάδας, τη διερεύνηση ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μελών, τη διαχείριση συγκρούσεων, καθώς και τη δημιουργία Προφίλ Ομάδας για επικοινωνία με φορείς
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα

	<p>βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία. Σχέσεις με πελάτες-προμηθευτές, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ., 5) Δικτύωση με Κοιν.Σ.Επ. παραγωγικού σκοπού «ΕΓΡΠΠΟΣ»</p>
--	--

Ομάδα: Πολιτισμός – Κοινωνικό φροντιστήριο	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Να αποκτήσει το Κοινωνικό φροντιστήριο , το οποίο λειτουργεί από το καλοκαίρι 2013, νομική μορφή
Επιλογή	Προσλήθαν ως έτοιμη ομάδα. Αρχικά τα μέλη της ομάδας ήταν 17. Η συμβουλευτική ξεκίνησε με 15 άτομα και στην πορεία παρέμειναν έξι άτομα
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	<p>Μέσω της συμβουλευτικής επιδιώχθηκε:</p> <ul style="list-style-type: none"> - η γνωριμία των μελών μεταξύ (καθώς δεν γνωρίζονταν παρά μόνο σε επίπεδο ονόματος και ειδικότητας) - η διαμόρφωση κοινών στόχων όσον αφορά την ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.: το κύριο θέμα αφορούσε τον εθελοντικό χαρακτήρα ή όχι της ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.. - η δημιουργία ενός πρώτου συστήματος

	<p>εσωτερικής οργάνωσης του Κοινωνικού Φροντιστηρίου, με απώτερο στόχο την βελτίωση της μεταξύ τους επικοινωνίας.</p> <p>Αναφορικά με τη σχέση των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις για τις διαμορφωμένες σχέσεις εντός της ομάδας – ευκολίες /δυσκολίες, τις αρχές και αξίες της ομάδας, τη διερεύνηση ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μελών, τη διαχείριση συγκρούσεων, καθώς και τη δημιουργία ιστορίας της ομάδας</p>
<p>Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής</p>	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία. Σχέσεις με πελάτες-προμηθευτές, 4)</p>

	Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ., 5) Δικτύωση με κοινωνικό φροντιστήριο Θεσπρωτίας, κοινωνικό φροντιστήριο «ΔΙΑΒΑΣΗΣ ΠΕΖΩΝ », κοινωνικό φροντιστήριο «ΚΟΧΛΙΑΣ»
--	---

Ομάδα: Πολιτισμός – Ψυχική υγεία, αθλητισμός, περιβάλλον	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Υπηρεσίες που σχετίζονται με ψυχική και σωματική υγεία, περιβάλλον και κοινωνική συνοχή, οι οποίες θα απευθύνονται σε ομάδες παιδιών και ενηλίκων, σε δομημένα (π.χ. σχολεία) ή μη πλαίσια
Επιλογή	Προσήλθαν ως έτοιμη ομάδα. Αρχικά τα μέλη της ομάδας που εντάσσονται στο πρόγραμμα ήταν 3, στο μεσοδιάστημα αναμονής για την έναρξη της κατάρτισης αποχώρησε το ένα από το πρόγραμμα (όχι από την ομάδα). Οι συναντήσεις συμβουλευτικής έγιναν με την παρουσία και των 5 μελών που θέλουν να ξεκινήσουν ως ιδρυτικά (ανεξάρτητα από την ένταξή τους στο πρόγραμμα)
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Πολύ καλή συνεργασία με όλα τα μέλη της ομάδας. Συνέπεια όσον αφορά την παρουσία τους στις συναντήσεις. Μέσω της συμβουλευτικής επιδιώχθηκε η συγκεκριμενοποίηση της ιδέας, καθώς οι διαφορετικές ειδικότητες των μελών και τα πεδία παρέμβασης τους ήταν αρκετά διευρυμένα. Επίσης, στόχος ήταν η γνωριμία των μελών μεταξύ τους, τόσο με τις ικανότητες και την επαγγελματική διαδρομή τους καθενός όσο και με το τι μπορεί να φέρει στην ομάδα και στην επαγγελματική πρόταση. Μέσω της διαδικασίας αποφάσισαν για τον τρόπο της μεταξύ τους λειτουργίας κυρίως σε ό,τι αφορά την λήψη αποφάσεων. Αναφορικά με τη σχέση των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις για τις διαμορφωμένες

	<p>σχέσεις εντός της ομάδας – ευκολίες /δυσκολίες, την ανάλυση της αρχικής ιδέας και του ρόλου του κάθε μέλους σε αυτή, τις αρχές και αξίες της ομάδας, τη διερεύνηση ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μελών, καθώς και τη διαχείριση συγκρούσεων.</p> <p>Η συνοχή της ομάδας επιτεύχθηκε μέσα από project παρουσίασης της επαγγελματικής πορείας από κάθε μέλος.</p>
<p>Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής</p>	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία. Σχέσεις με πελάτες-προμηθευτές, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.</p>

Ομάδα: Πολιτισμός – Μουσική	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Καφωδείο – διοργάνωση μουσικών βραδιών και πολιτιστικών εκδηλώσεων για τον Δήμο – μουσική κατασκήνωση – μαθήματα μουσικών οργάνων – διαμόρφωση μουσικού σχήματος με σκοπό την προώθηση της ελληνικής μουσικής
Επιλογή	Η ομάδα δημιουργήθηκε από την σύμβουλο. Η ιδέα προέκυψε μέσα από την κοινή τους συζήτηση
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Αναφορικά με τις σχέσεις των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις σχετικά με τη γνωριμία των μελών, τη σύνθεση ιδεών των συμμετεχόντων, την ανάλυση του ρόλου του κάθε μέρους στην ομάδα, τις αρχές και αξίες της ομάδας, καθώς και τη διαχείριση συγκρούσεων. Η συνοχή της ομάδας επιτεύχθηκε μέσα από το project «παίζουμε μουσική».
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.

	Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία. Σχέσεις με πελάτες-προμηθευτές, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.
--	---

Ομάδα: Πολιτισμός – Δημιουργική απασχόληση	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Ομάδα που θα συνεργαστεί με σχολεία με στόχο την προώθηση των φυσικών επιστημών σε παιδιά δημοτικού μέσω παιχνιδοπειραμάτων
Επιλογή	Η ομάδα δημιουργήθηκε από την σύμβουλο με βάση την ιδέα της κ. Τ.
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Αναφορικά με τις σχέσεις των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις σχετικά με τη γνωριμία των μελών, τη σύνθεση ιδεών των συμμετεχόντων, την ανάλυση του ρόλου του κάθε μέρους στην ομάδα, τις αρχές και αξίες της ομάδας, καθώς και τη διαχείριση συγκρούσεων. Η συνοχή της ομάδας επιτεύχθηκε μέσα από το project παρουσίασης ενός κοινού θέματος από την επιστημονική σκοπιά του καθενός (προσομοίωση παιχνιδοπειράματος για παιδιά δημοτικού).
Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της

	<p>επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.</p>
--	---

Ομάδα: Πολιτισμός – Κέντρο φύλαξης παιδιών ειδικών ομάδων	
Αντικείμενο – Περιγραφή	Δημιουργία κέντρου φύλαξης – παιδικού σταθμού για παιδιά ειδικών πληθυσμιακών ομάδων – δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης, γυμναστικής, πρόληψης, ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες
Επιλογή	Η ιδέα προήλθε από την κ. Κ. και η ομάδα δημιουργήθηκε μετά την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψηφίων από την σύμβουλο κ. Ε.. Στην πορεία 3 άτομα αποχώρησαν και έμεινε μόνο η κ. Μ., η οποία έχει άλλη ιδέα, σχετικά με την δημιουργία Κέντρου Απασχόλησης Παιδιών μέσω του αθλητισμού και της γνωριμίας τους με τα Ολυμπιακά Αθλήματα
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	Αναφορικά με τις σχέσεις των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις σχετικά με τη γνωριμία των μελών, την ανάλυση του ρόλου του κάθε μέρους στην ομάδα, καθώς και τις αρχές και αξίες της ομάδας.

Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p>
--	--

Ομάδα: Πολιτισμός – Κέντρο δημιουργικής έκφρασης

Αντικείμενο – Περιγραφή	<p>Χώρος φιλοξενίας διαφόρων καλλιτεχνικών ειδικοτήτων και εργαστηρίων δημιουργικής έκφρασης και εκπαίδευσης, διοργάνωση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, μόνιμες εκθέσεις δημιουργιών και πώληση</p>
Επιλογή	<p>Η ιδέα προήλθε από την κ. Μ., η οποία αποχώρησε από την ομάδα του ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΣ. Έγινε σύνδεση της με την ιδέα της κ. Σ. για ψυχοκοινωνικές δράσεις παρέμβασης σε διάφορες πληθυσμιακές ομάδες και σε εγκύους. Προστέθηκε από την σύμβουλο η κ. Μ., μετά από αξιολόγηση της αίτησής της και συνάφεια με το αντικείμενο</p>
Πορεία Συμβουλευτικής Απασχόλησης	<p>Αναφορικά με τις σχέσεις των ατόμων ως ομάδα, υπήρξαν ομαδικές συναντήσεις σχετικά με τη γνωριμία των μελών, την ανάλυση του ρόλου του κάθε</p>

	<p>μέρους στην ομάδα και μέσα από το project «Μαθαίνω τον άλλο μέσα από την επαγγελματική του διαδρομή», καθώς και τη δημιουργία ιστορίας της ομάδας.</p>
<p>Πορεία Οικονομικής Συμβουλευτικής</p>	<p>Ανάλυση θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης/Νόμος 4019/11: Κατηγορίες, γενικά χαρακτηριστικά και διαδικασία ίδρυσης & εγγραφής στο μητρώο κοινωνικής οικονομίας. Ανάλυση φορολογικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: α) Λογιστική & οικονομική διαχείριση, τηρούμενα βιβλία, καθεστώς ΦΠΑ ανάλογα με το αντικείμενο της επιχείρησης, ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, διανομή κερδών, χρηματοδοτικά εργαλεία, β) Ανάλυση ασφαλιστικού πλαισίου της κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης: Διάκριση ασφαλιστικών υποχρεώσεων μεταξύ μέλους-εταίρου & μέλους-εταίρου-εργαζόμενου, ασφαλιστικό καθεστώς εξαρτημένης εργασίας (ΙΚΑ) για τα μέλη-εργαζόμενους της επιχείρησης.</p> <p>Στοιχεία επιχειρηματικότητας: 1) Εισαγωγή της ομάδας στην έννοια της «Επιχειρηματικής δραστηριότητας», 2) Ανάλυση της έννοιας «βιώσιμη επιχείρηση». Συσχέτιση των εννοιών «βιωσιμότητα» και «καινοτομία» σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, 3) Περιγραφή των βασικών αξιών του «επιτυχημένου» επιχειρηματία, 4) Παραδείγματα Κοιν.Σ.Επ.</p>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Η ποσοτική έρευνα

Γενικά υπάρχουν δύο είδη μεθοδολογίας: η ποιοτική και η ποσοτική. Οι Denzin και Lincoln (2000, όπως παρατίθενται από τον Μάγο, 2005, σελ. 6) αναφέρουν τρεις διαφορές της ποσοτικής από την ποιοτική έρευνα: «η πρώτη αφορά στην αντίληψη του κατά πόσο τελικά υπάρχει μία πραγματικότητα που μπορεί να συλληφθεί, μελετηθεί και ερμηνευθεί, η δεύτερη αναφέρεται στους τρόπους μελέτης των προσωπικών απόψεων των υποκειμένων και την αξιοποίηση των περιγραφών και τέλος η τρίτη διαφορά σχετίζεται με την αποδοχή ή μη της μεταμοντέρνας προσέγγισης που προτείνει διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης της έρευνας».

Η ποιοτική έρευνα προσπαθεί να εξηγήσει τα διάφορα φαινόμενα βασιζόμενα στο γεγονός ότι η πραγματικότητα είναι υποκειμενική και εξαρτάται από τις εμπειρίες και τις συμπεριφορές των υποκειμένων (Rubin και Rubin, 1995; Best και Kellner, 1997). Αντίθετα, η ποσοτική έρευνα υιοθετεί μία αιτιώδη προσέγγιση στη διερεύνηση του φαινομένου που εξετάζεται, ενώ η ποιοτική μία ερμηνευτική προσέγγιση (Dawson, 2009).

Η ποσοτική μέθοδος επιλέχθηκε για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας. Η μέθοδος αυτή προτιμήθηκε έναντι της ποιοτικής, καθώς έδωσε τη δυνατότητα στην ερευνήτρια να εξετάσει το συγκεκριμένο φαινόμενο, δηλαδή τις απόψεις των ιδίων των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα (Muijs, 2010). Ένας επιπλέον λόγος που συνέβαλε στην απόφαση της ερευνήτριας να επιλέξει αυτή τη μέθοδο έρευνας είναι το γεγονός ότι η ποσοτική μέθοδος επιτρέπει τη στατιστική επεξεργασία, ανάλυση και παρουσίαση των δεδομένων σε αριθμητική μορφή, ποσοτικοποιώντας τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα (Gray et al., 2007). Ένας ακόμη λόγος για την οποίον επιλέχθηκε η ποσοτική έρευνα είναι ότι αυτό το είδος έρευνας λιγότερο χρονοβόρο από τη διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας, ενώ παράλληλα παρέχει ένα μεγαλύτερο επίπεδο αμεροληψίας και αντικειμενικότητας του ερευνητή σε σχέση με την ποιοτική έρευνα που χαρακτηρίζεται από ένα υψηλό επίπεδο μεροληψίας (Johnson και Christensen, 2008).

Ο επόμενος λόγος που ώθησε στην επιλογή της ποσοτικής έρευνας είναι η δυνατότητα που δίνει στον ερευνητή να διερευνήσει ένα φαινόμενο μέσα από τη συσχέτιση των μεταβλητών (Gorard και Taylor, 2004; Dawson, 2009). Όπως επισημαίνει η Κυριαζή (2009, σελ. 49) «η ποσοτική έρευνα εκθέτει τα θετικιστικά της στοιχεία στην αναγκαιότητα μέτρησης και εμπειρικής υπόστασης των θεωρητικών εννοιών, στη σημασία ανεύρεσης αιτιωδών συνδέσεων των μεταβλητών, καθώς και στην έμφαση στις εμπειρικές γενικεύσεις και συνεπώς στις κανονικότητες των κοινωνικών φαινομένων». Σε αυτό το πλαίσιο, για παράδειγμα, μπορεί να μελετηθεί η επίδραση που έχουν τα δημογραφικά στοιχεία στις απόψεις που εξέφρασαν οι ερωτηθέντες σχετικά με το πρόγραμμα.

3.2 Το ερωτηματολόγιο της έρευνας

Για τη συλλογή των δεδομένων έχει χρησιμοποιηθεί το ερωτηματολόγιο. Αυτό το μεθοδολογικό εργαλείο επιλέχθηκε δεδομένου ότι αποτελεί το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο εργαλείο στην ποσοτική μέθοδο, κατάλληλο για τη μέτρηση των στάσεων και των απόψεων των συμμετεχόντων στην έρευνα (Babbie, 2010). Επιπρόσθετα, το ερωτηματολόγιο μπορεί να διανεμηθεί ταυτόχρονα σε πολλούς συμμετέχοντες, μειώνοντας σημαντικά το χρόνο διεξαγωγής της έρευνας, ενώ παράλληλα μπορεί να συμπληρωθεί από τους ίδιους τους συμμετέχοντες στην έρευνα, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία της ερευνήτριας κατά την συμπλήρωσή του (Balnaves και Caputi, 2001).

Επιπρόσθετα, το ερωτηματολόγιο επιτρέπει τη στατιστική ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων και συνεπώς την ποσοτικοποίηση των απόψεων που εξέφρασαν. Αυτό επιτυγχάνεται περισσότερο μέσω της χρησιμοποίησης των κλειστών ερωτήσεων που έχουν χρησιμοποιηθεί. Όπως υποστηρίζεται από τους Cohen et al. (2007, σελ. 417), «εξαιρετικά δομημένες, κλειστές ερωτήσεις είναι χρήσιμες, καθώς μπορούν να παράγουν συχνότητες απαντήσεων που επιδέχονται στατιστικούς χειρισμούς και ανάλυση». Ωστόσο, αυτός ο τύπος ερωτήσεων δε δίνει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες στην έρευνα να εκφράσουν ελεύθερα τη δική τους άποψη, καθώς θα πρέπει να επιλέξουν μεταξύ προκαθορισμένων, από την ερευνήτρια, απαντήσεων. Για αυτό το λόγο, στο ερωτηματολόγιο έχουν χρησιμοποιηθεί και ανοικτού τύπου ερωτήσεις (Ballou, 2008).

Για τις κλειστού τύπου ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκαν οι κάτωθι τύποι ερωτήσεων:

- Διαζευκτικού τύπου, στις οποίες οι συμμετέχοντες θα πρέπει να επιλέξουν μόνο μία εκ των δύο προκαθορισμένων απαντήσεων (ερωτήσεις 1, 5, 7 και 8)
- Πολλαπλής επιλογής με αλληλοαποκλειόμενες απαντήσεις, στις οποίες οι συμμετέχοντες θα πρέπει να επιλέξουν μόνο μία εκ των προκαθορισμένων απαντήσεων (ερωτήσεις 3 και 4)
- Πολλαπλής επιλογής με μη αλληλοαποκλειόμενες απαντήσεις, στις οποίες οι συμμετέχοντες θα πρέπει να επιλέξουν πολλές εκ των προκαθορισμένων απαντήσεων (ερωτήσεις 6, 8, 9, 10)
- Πενταβάθμιας κλίμακας Likert, στις οποίες οι συμμετέχοντες θα πρέπει να δηλώσουν το βαθμό συμφωνίας τους (ερωτήσεις 11-12)

Για τις ανοικτού τύπου ερωτήσεις χρησιμοποιήθηκε η πλήρως ανοικτή μη δομημένη ερώτηση, στην οποία τα υποκείμενα της έρευνας είναι ελεύθερα να διατυπώσουν την άποψή τους περί του θέματος που πραγματεύεται η ερώτηση (ερωτήσεις 2, 13 και 14).

Τέλος, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι το ερωτηματολόγιο της έρευνας είναι δομημένο. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει συγκεκριμένη σειρά ερωτήσεων και κάθε εκπαιδευτικός απαντά σε αυτές τις ερωτήσεις με την ίδια ακριβώς σειρά. Αυτό το είδος ερωτηματολογίου επιτρέπει μεγαλύτερη αξιοπιστία του ερευνητικού εργαλείου και των αποτελεσμάτων που παράγονται (Clark - Carter, 2004).

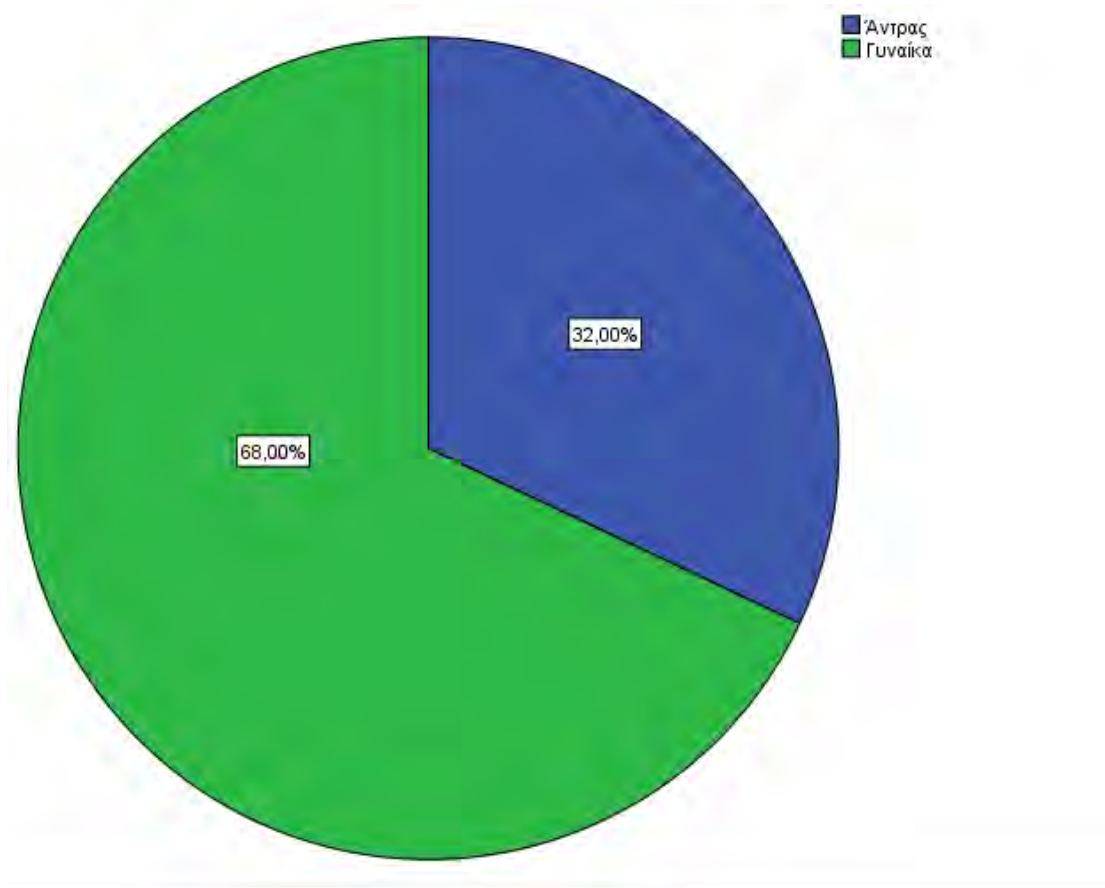
3.3 Το δείγμα της έρευνας

Αναφορικά με το δείγμα, θα πρέπει να δοθεί προσοχή σε δύο σημεία. Το πρώτο αφορά την πρόσβαση της ερευνήτριας στο δείγμα, η οποία θα πρέπει να διασφαλιστεί πριν από την έναρξη της έρευνας (Cohen et al., 2007). Το δεύτερο αφορά το μέγεθος του δείγματος (Cohen et al., 2007). Ωστόσο, οι απόψεις των ερευνητών δίστανται σχετικά με το κατάλληλο μέγεθος του δείγματος στην ποσοτική έρευνα. Επί παραδείγματι, οι Cohen et al. (2007) αναφέρουν ότι δεν υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος αριθμός συμμετεχόντων, ενώ οι Fox et al. (2009) αναφέρουν ότι οι συμμετέχοντες θα πρέπει να είναι περισσότεροι από 40.

Το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελείται από 50 συμμετέχοντες στο πρόγραμμα. Αναφορικά με το φύλο, το 68% (N=34) των ερωτηθέντων είναι γυναίκες και το 32% (N=16) είναι άντρες.

Γράφημα 1. Φύλο ερωτηθέντων

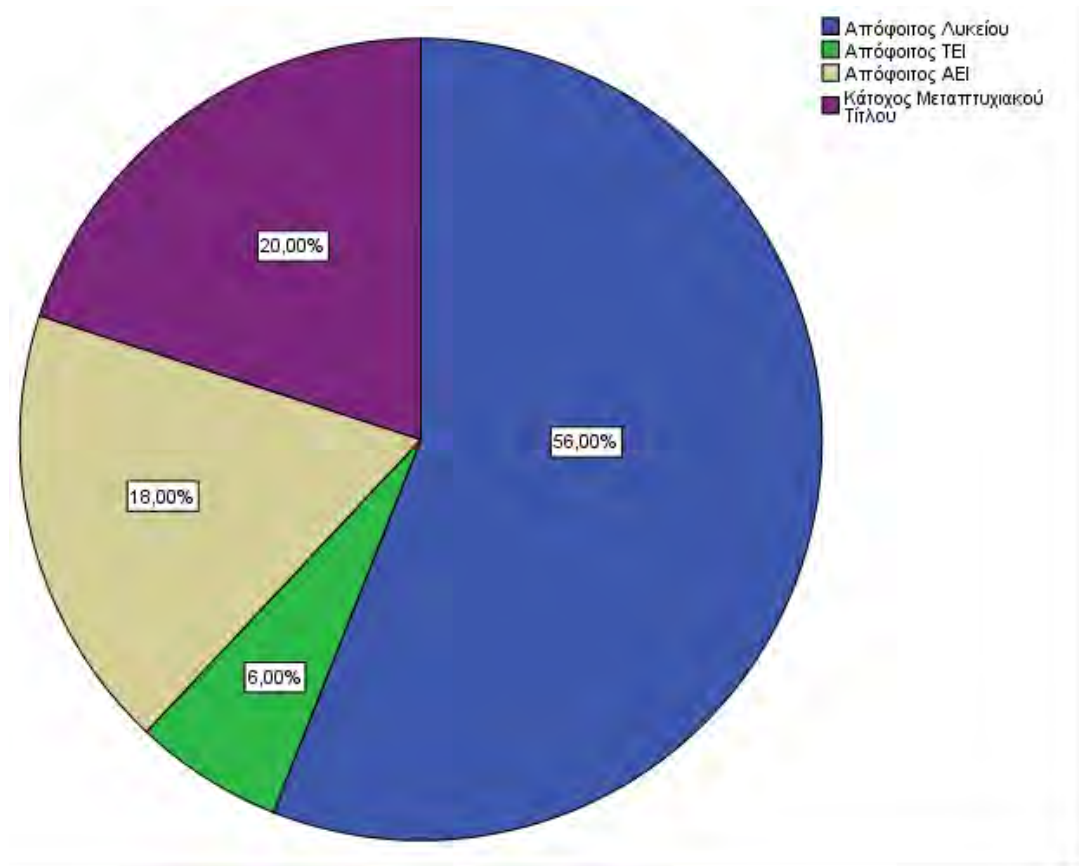
Αναφορικά με την ηλικία, ο μικρότερος σε ηλικία συμμετέχων στο πρόγραμμα είναι 23 ετών και ο μεγαλύτερος 66. Ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων είναι τα 42 έτη ($41,50 \pm 8,933$).

Πίνακας 6. Περιγραφικά μέτρα ηλικίας ερωτηθέντων

	N	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέσος όρος	Τυπική απόκλιση
Ηλικία	50	23	66	41,50	8,933

Τέλος, όσον αφορά στο εκπαιδευτικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων στην έρευνα, οι περισσότεροι σε ποσοστό 56% (N=28) είναι απόφοιτοι λυκείου. Ακολουθούν όσοι είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σε ποσοστό 20% (N=10), όσοι είναι απόφοιτοι ΑΕΙ σε ποσοστό 18% (N=9) και τέλος όσοι είναι απόφοιτοι ΤΕΙ σε ποσοστό 6% (N=3).

Γράφημα 2. Εκπαιδευτικό υπόβαθρο ερωτηθέντων

3.4 Δεοντολογία της έρευνας

Η ηθική επικεντρώνεται στην παροχή κατευθυντήριων γραμμών στους ερευνητές, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επανεξετάσουν και να αξιολογήσουν όλα τα στάδια της έρευνας, υιοθετώντας μηχανισμούς που θα τους επιτρέψουν να διασφαλίσουν την τήρηση της ηθικής στο πεδίο της έρευνας (Koocher και Keith-Spiegel, 1998).

Σε μία έρευνα, δύο απόψεις υπάρχουν σχετικά με το αν οι ενέργειες που γίνονται εμπίπτουν στη σφαίρα της ηθικής. Σύμφωνα με την πρώτη ωφελμιστική άποψη, οι ενέργειες είναι

ηθικές αν εμπεριέχουν περισσότερο όφελος και λιγότερη βλάβη, αν οι συνέπειες αυτών των πράξεων είναι θετικές και κυρίως αν παρέχουν το μέγιστο δυνατό όφελος (καλό) για την πλειοψηφία των ατόμων (Aguinis και Handelsman, 1997). Σύμφωνα με τη δεύτερη δεοντολογική άποψη, η έμφαση δίνεται στην αυστηρή τήρηση καθολικών κανόνων που παραπέμπουν σε ηθική συμπεριφορά, ανεξάρτητα από τις συνέπειες των πράξεων (Aguinis και Handelsman, 1997). Προκειμένου για την τήρηση της ηθικής στην παρούσα έρευνα, ακολουθήθηκε περισσότερο η πρώτη άποψη, καθώς ελήφθησαν υπόψη και οι συνέπειες των πράξεων που προκύπτουν σε κάθε στάδιο της ερευνητικής διαδικασίας.

Τα ηθικά διλλήματα τα οποία ανακύπτουν σε μία έρευνα είναι η εθελοντική συμμετοχή των ερωτηθέντων και η ενήμερη συγκατάθεση, η τήρηση της ανωνυμίας και της εμπιστευτικότητας των στοιχείων, η μη πρόκληση βλάβης στους συμμετέχοντες και ο τρόπος με τον οποίον τα αποτελέσματα καταγράφονται, συμπεριλαμβανομένων και των πολιτικών πεποιθήσεων (Simons, 2005). Έτσι, ακολουθήθηκαν οι παρακάτω κατευθυντήριες γραμμές.

Πρώτον, διασφαλίστηκε, μέσω της μελέτης της διεθνούς βιβλιογραφίας, ότι η επιλεγμένη μέθοδος έρευνας, αλλά και το επιλεγμένο μεθοδολογικό εργαλείο είναι κατάλληλα για τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί. Αυτό βασίζεται στη διατύπωση του Rosenthal (1994), ότι ο σχεδιασμός μίας χαμηλής ποιότητας και ελλιπούς έρευνας είναι λιγότερο πιθανό να είναι ηθικά αποδεκτή, καθώς θα οδηγήσει σε ανακριβή αποτελέσματα και ενδέχεται να προκαλέσει βλάβη σε συγκεκριμένο πληθυσμό.

Επίσης, η ερευνήτρια προχώρησε σε μία ανάλυση κόστους-οφέλους, προκειμένου να διαπιστωθεί αν τα οφέλη από τη διεξαγωγή της έρευνας για τους συμμετέχοντες, την επιστήμη και την κοινωνία στο σύνολό της είναι περισσότερα από τα κόστη. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω έρευνα δεν θεωρείται ότι είναι χάσιμο χρόνου, δεν προξενεί κανενός είδους σωματική ή / και ηθική βλάβη στους συμμετέχοντες, δεν παραβιάζει τα προσωπικά τους δεδομένα και την ιδιωτικότητά τους, και κυρίως διενεργήθηκε έπειτα από την ενήμερη συγκατάθεση των συμμετεχόντων (Rosnow, 1997).

Προς αυτό το σκοπό, η ερευνήτρια ενημέρωσε τους πιθανούς συμμετέχοντες στην έρευνα σχετικά με το σκοπό της, τη σημαντικότητα της συμμετοχής τους, το πανεπιστημιακό ίδρυμα και το τμήμα στα πλαίσια του οποίου διεξάγεται η έρευνα, ότι οι απόψεις που θα εκφράσουν

θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για το σκοπό αυτής της έρευνας, ότι όλα τα δεδομένα που θα συλλεχθούν να προστατευτούν και θα διασφαλιστεί η ανωνυμία των συμμετεχόντων. Επιπρόσθετα, τους ενημέρωσε για τον τρόπο διεξαγωγής της έρευνας, τον εκτιμώμενο χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, ότι η συμμετοχή τους είναι εθελοντική και μπορούν να διακόψουν τη συμμετοχή τους στην έρευνα αν το επιθυμούν πριν ολοκληρώσουν τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, καθώς και το γεγονός ότι τα αποτελέσματα θα αναλυθούν, ερμηνευθούν και παρουσιαστούν αφενός συνολικά και αφετέρου χωρίς διαστρέβλωση και χωρίς η ερευνήτρια να υπόκειται σε σύγκρουση συμφερόντων (Gray et al., 2007).

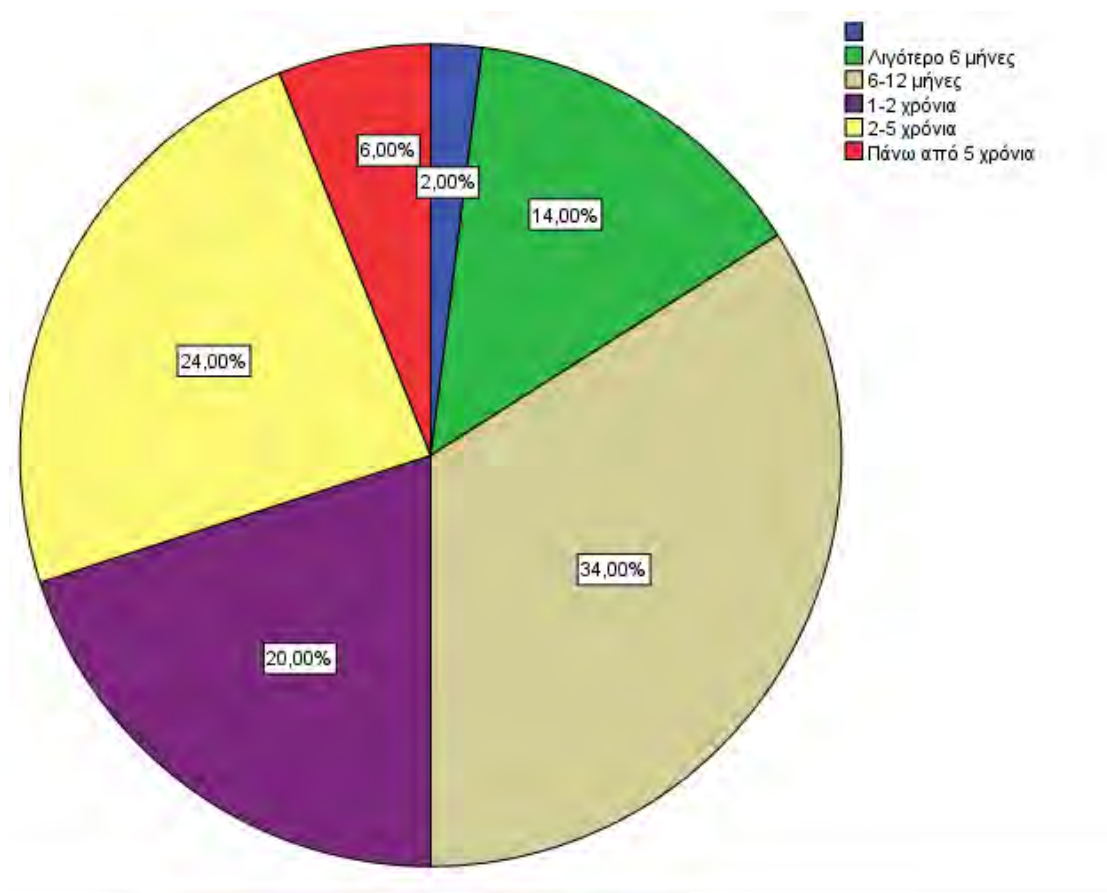
3.5 Η διεξαγωγή της έρευνας

Έπειτα από την συλλογή των ερωτηματολογίων, η ερευνήτρια εξέτασε αν τα ερωτηματολόγια έχουν συμπληρωθεί ορθά και ολοκληρωμένα, όπου διαπιστώθηκε ότι δεν χρειάζεται κάποιο ερωτηματολόγιο να εξαιρεθεί από την στατιστική ανάλυση. Στη συνέχεια, η ερευνήτρια κωδικοποίησε τις απαντήσεις των ερωτηθέντων και τις εισήγαγε στο Excel και έπειτα στο στατιστικό πρόγραμμα Social Package for Statistical Sciences 21.0. Επίσης, να τονιστεί ότι χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική στατιστική για την παρουσίαση των απόψεων των ερωτηθέντων. Η περιγραφική στατιστική χρησιμοποιήθηκε προκειμένου να παρουσιάσει σε αριθμητική μορφή, μέσω πινάκων και γραφημάτων, τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, αλλά και τις απόψεις που εξέφρασαν στις ερωτήσεις σχετικά με το υπό εξέταση θέμα (Bluman, 2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Πριν από την επιλογή σας στο πρόγραμμα για πόσο χρονικό διάστημα ήσασταν άνεργος/η; Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στην έρευνα σε ποσοστό 34% (N=17) δήλωσαν ότι πριν από την επιλογή τους στο πρόγραμμα ήταν άνεργοι για 6-12 μήνες. Ακολουθούν όσοι δήλωσαν ότι ήταν άνεργοι για 2-5 χρόνια σε ποσοστό 24% (N=12), όσοι ήταν άνεργοι για 1-2 χρόνια σε ποσοστό 20% (N=10), όσοι ήταν λιγότερο από 6 μήνες σε ποσοστό 14% (N=7) και τέλος όσοι ήταν άνεργοι για πάνω από 5 έτη σε ποσοστό 6% (N=3). Ένα άτομο (2%) δεν απάντησε.

Γράφημα 3. Χρονικό διάστημα για το οποίο οι ερωτηθέντες ήταν άνεργοι πριν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα

Έχετε εργασθεί στο παρελθόν;

Όλοι ανεξαιρέτως οι συμμετέχοντες στην έρευνα ανέφεραν ότι έχουν εργαστεί στο παρελθόν.

Έπειτα, ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να σημειώσουν όλες τις θέσεις εργασίας στις οποίες έχουν απασχοληθεί, ξεκινώντας από την πιο πρόσφατη. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 7. Θέσεις εργασίας, επιχείρηση και χρονική περίοδος κατά την οποία εργάστηκαν στο παρελθόν οι ερωτηθέντες

Ειδικότητα / Θέση εργασίας	Επιχείρηση	Χρονική περίοδος
ΩΡΟΜΙΣΘΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ (3)	ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	2008-2009
ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ (2)	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΩΝ	2004-2007
ΜΑΙΑ	ΙΔ.ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ	2011-2013
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ (3)	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ	2010-2013
ΓΕΩΠΟΝΟΣ-ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ (3)	ΕΡΤ	2012-2013
ΟΔΟΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΑ (3)	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	2012-2013
ΕΡΓΑΤΗΣ (3)	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	2013
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ (7)	ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ	2013
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ (3)	ΚΕΚΠΑ ΔΙΕΚ ΒΟΛΟΥ	2013
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ (3)	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ Ν.ΙΩΝΙΑΣ	2002-2011
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ(2)	ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	2011-2013
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΚΙΘΑΡΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΩΔΕΙΟ Ν.ΙΩΝΙΑΣ,ΩΔΕΙΟ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ	1988-2012
ΤΑΜΙΑΣ	ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ GOODY'S	2000-2009
ΔΑΣΚΑΛΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ(3)	ΩΔΕΙΟ	1991-2005
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ(4)	ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ-ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	2009-2010
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ(2)	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	2012-2013
ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΑΓΓΛΙΚΩΝ(2)	ΚΕΝΤΡΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ	1995-2011
ΠΡΟΩΘΗΣΗ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ(2)	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΟΔΗΓΟΙ-ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ "ΕΝΤΟΣ"	2010-2014
ΠΩΛΗΣΕΙΣ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ ΕΠΙΧ/ΣΗ	2000-2006
ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ	ΜΠΑΡ	2013
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΣ (5)	Ι.Δ.Ε.Κ.Ε(ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)	2011-2014
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ SPA (3)	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ΒΟΛΟΥ	2011-2014
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ	ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ	2011-2013
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΧΑΡΤΟΚΙΒΩΤΙΩΝ	2000-2012
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ	2009-2011
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ	2003-2012
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ	2010-2011
ΠΩΛΗΤΗΣ (2)	ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ	2011-2013
ΒΟΗΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ	ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΒΟΛΟΥ	2014-2015
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ	ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	2007-2015

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (5)	ΣΧΟΛΕΣ ΓΟΝΕΩΝ	2014
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ (4)	ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	2009-2013
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ(2)	ΙΓ ΕΚΠΑ	2013
ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ (3)	ΟΤΑ	2005-2011
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΙΔ.ΤΟΜΕΑΣ	2010-2015
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΙΔ.ΤΟΜΕΑΣ	2010-2014
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	ΙΔ.ΤΟΜΕΑΣ	2009-2014
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ	Δ.ΣΧΟΛΕΙΟ	2009-2010
ΜΟΥΣΙΚΟΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ	2013-2014
ΣΕΡΒΙΤΟΡΑ	ΚΑΦΕ	2012-2013
ΕΛ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	ΣΧΟΛΗ Η/Υ	2000-2011
ΕΛ.ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	ΕΠΠΛΟΠΟΙΟΣ	2006-2010
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ	2011-2012
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	2010-2013
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ CATERING	2013-2014
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2007-2008
ΑΓΡΟΤΗΣ		
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΙΔ.ΤΟΜΕΑΣ	1990-2009
ΕΛ.ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΝΕΡΟΥ	2009-2011
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	ΙΔ.ΤΟΜΕΑΣ	2010-2013

* Ο αριθμός στην παρένθεση αφορά τον συνολικό αριθμό θέσεων εργασίας του ατόμου

Ποιοι κατά την γνώμη σας είναι οι λόγοι που σας οδήγησαν να επιλέξετε το συγκεκριμένο πρόγραμμα και όχι κάποιο άλλο επιδοτούμενο;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, ο κυριότερος λόγος για τον οποίον οι συμμετέχοντες επέλεξαν το συγκεκριμένο πρόγραμμα και όχι κάποιο άλλο επιδοτούμενο είναι για την υποστήριξη στη δημιουργία επιχείρησης (Συμβουλευτική υποστήριξη) σε ποσοστό 66% (N=33). Ο δεύτερος λόγος είναι η αξιοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης και επιχορήγησης για την στήριξη νέων επιχειρηματιών σε ποσοστό 64% (N=32). Ο τρίτος λόγος είναι η απόκτηση απαραίτητων δεξιοτήτων στην επιχειρηματική κατάρτιση-επιμόρφωση σε ποσοστό 60% (N=30). Άλλοι λόγοι που αναφέρθηκαν από τους συμμετέχοντες είναι οι παρακάτω:

- «Η επιθυμία δημιουργίας επιχείρησης με αντικείμενο αυτό που γνωρίζω και μου αρέσει να κάνω τόσα χρόνια, δηλαδή την εκπαίδευση - κατάρτιση ενηλίκων ατόμων»
- «Υποστήριξη από την τοπική αυτοδιοίκηση για επαναλειτουργία, μέσω της δικής μας ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ., του Δημοτικού Ωδείου Ν. Ιωνίας»
- «Υποστήριξη τοπικών φορέων»
- «Η θετική θεώρηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας»

- «Ενδιαφέρον για κάτι καινούργιο και δημιουργικό με το οποίο δεν έχω ασχοληθεί στο παρελθόν»
- «Το ευνοϊκό πλαίσιο λειτουργίας της ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ.»

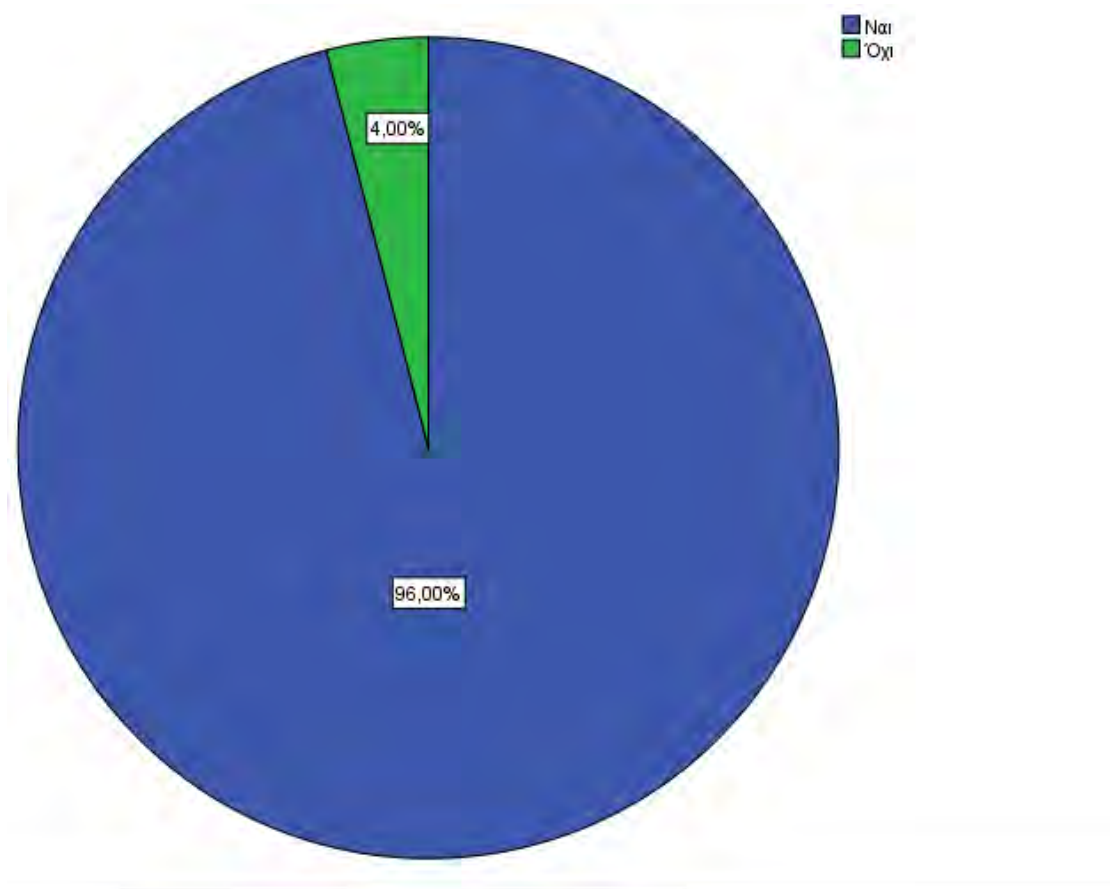
Πίνακας 8. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τους λόγους για τους οποίους επέλεξαν το συγκεκριμένο πρόγραμμα και όχι κάποιο άλλο επιδοτούμενο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Απόκτηση απαραίτητων δεξιοτήτων στην επιχειρηματική κατάρτιση-επιμόρφωση				
Ναι	30	60,0	60,0	60,0
Όχι	20	40,0	40,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Υποστήριξη στη δημιουργία επιχείρησης (Συμβουλευτική υποστήριξη)				
Ναι	33	66,0	66,0	66,0
Όχι	17	34,0	34,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Αξιοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης και επιχορήγησης για την στήριξη νέων επιχειρηματιών				
Ναι	32	64,0	64,0	64,0
Όχι	18	36,0	36,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	

Πιστεύετε ότι η επιλογή των ωφελουμένων του προγράμματος έγινε με αξιολογικά κριτήρια;
 Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα απάντησε θετικά σε αυτήν την ερώτηση, δηλαδή ότι η επιλογή των ωφελουμένων του προγράμματος έγινε με αξιολογικά κριτήρια (96%, N=48).

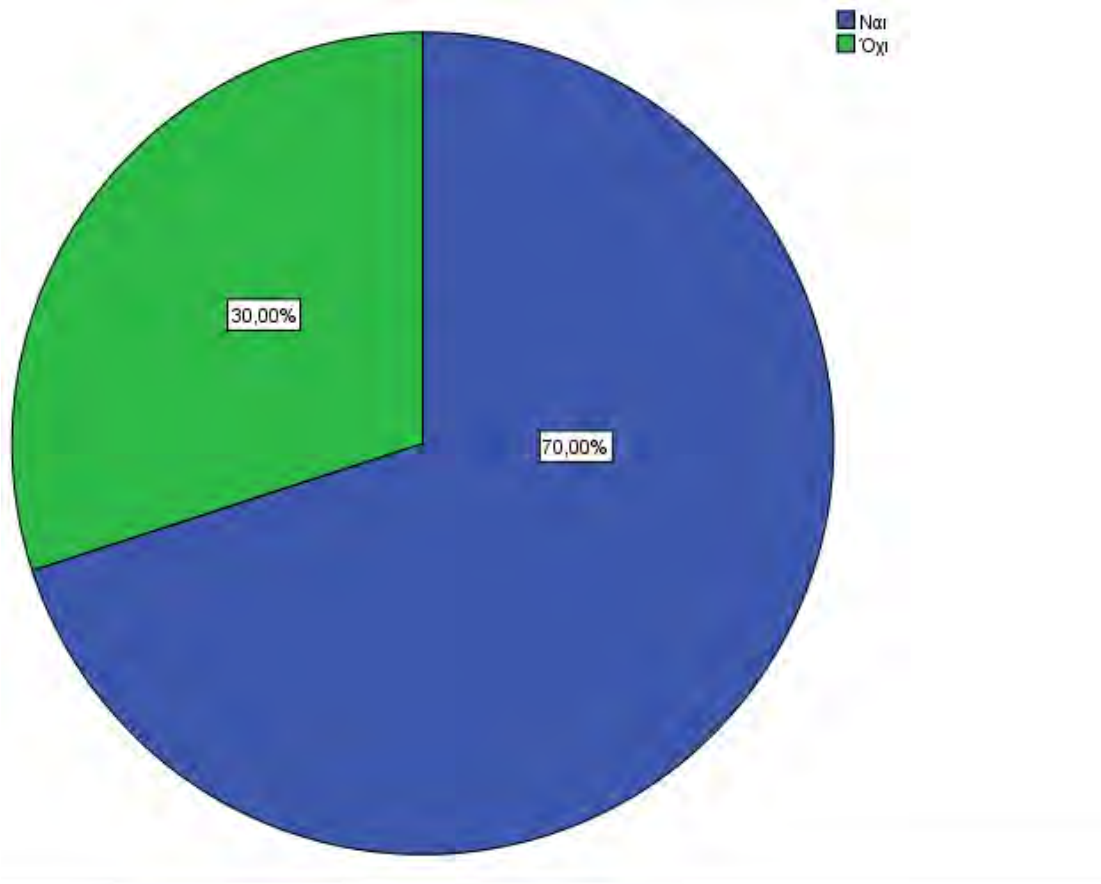

Γράφημα 4. Ποσοστό ερωτηθέντων που πιστεύει ότι η επιλογή των ωφελουμένων του προγράμματος έγινε με αξιολογικά κριτήρια

Ολοκληρώσατε με επιτυχία το πρόγραμμα;

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα σε ποσοστό 70% (N=35) απάντησαν θετικά στην ερώτηση αυτή, δηλαδή ολοκλήρωσαν με επιτυχία το πρόγραμμα.

Γράφημα 5. Ποσοστό ερωτηθέντων που ολοκλήρωσε με επιτυχία το πρόγραμμα

Στην περίπτωση του 30% των ερωτηθέντων που απάντησαν αρνητικά, η αποχώρησή τους από το πρόγραμμα οφείλεται σε μικρό βαθμό στην έλλειψη κεφαλαίου για την συμμετοχή στην Κοιν.Σ.Επ (12%, N=6), στο μεγάλο χρονικό διάστημα αναμονής για την έναρξη της κατάρτισης και συνεπώς ολοκλήρωσης του προγράμματος (12%, N=6), αλλά και στην αδυναμία σύνθεσης της ομάδας και δέσμευσης των μελών της (12%, N=6).

Πίνακας 9. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τους λόγους που οδήγησαν στην αποχώρησή τους από το πρόγραμμα

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Έλλειψη κεφαλαίου για την συμμετοχή στην Κοιν.Σ.Επ				
Ναι	6	12,0	12,0	12,0
Όχι	44	88,0	88,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	

Μεγάλο χρονικό διάστημα αναμονής για την έναρξη της κατάρτισης και συνεπώς ολοκλήρωσης του προγράμματος				
Ναι	6	12,0	12,0	12,0
Όχι	44	88,0	88,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Αδυναμία σύνθεσης της ομάδας και δέσμευσης των μελών της				
Ναι	6	12,0	12,0	12,0
Όχι	44	88,0	88,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	

Κάποιοι επιπρόσθετοι παράγοντες που αναφέρθηκαν από τους ερωτηθέντες ως λόγοι για τους οποίους δεν ολοκληρώθηκε με επιτυχία το πρόγραμμα αλλά αποχώρησαν, είναι οι κάτωθι:

- Σύσταση ατομικής επιχείρησης
- Συμμετοχή σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο εξωτερικό
- Ένταξη σε άλλο επιχορηγούμενο πρόγραμμα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και ανάγκη άρσης της ανεργίας για συμμετοχή σε αυτό
- Επαγγελματική αποκατάσταση (2 άτομα)
- Προσωπικοί λόγοι

Ποια στοιχεία του προγράμματος θεωρείτε βοηθητικά για την επαγγελματική σας αποκατάσταση;

Με βάση τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, τα στοιχεία εκείνα του προγράμματος που θεωρούνται από τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα βοηθητικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση είναι τα εξής: α) Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για κάθε ομάδα που θα ιδρύσει Κοιν.Σ.Επ (60%, N=30), β) Παροχή υποστήριξης και διευκόλυνση διεκπεραίωσης σε θέματα νομικά, διοικητικά, χρηματοοικονομικά (58%, N=29), γ) Εξειδικευμένες υπηρεσίες έρευνας και πληροφόρησης για την εκκίνηση και ανάπτυξη Κοιν.Σ.Επ (46%, N=23), δ) Επιχειρηματική διασύνδεση με τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς (32%, N=16).

Πίνακας 10. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τα στοιχεία εκείνα του προγράμματος που θεωρούνται βοηθητικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Επιχειρηματική διασύνδεση με τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς				
Ναι	16	32,0	32,0	32,0
Όχι	34	68,0	68,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για κάθε ομάδα που θα ιδρύσει Κοιν.Σ.Επ				
Ναι	30	60,0	60,0	60,0
Όχι	20	40,0	40,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Παροχή υποστήριξης και διευκόλυνση διεκπεραίωσης σε θέματα νομικά, διοικητικά, χρηματοοικονομικά				
Ναι	29	58,0	58,0	58,0
Όχι	21	42,0	42,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Εξειδικευμένες υπηρεσίες έρευνας και πληροφόρησης για την εκκίνηση και ανάπτυξη Κοιν.Σ.Επ				
Ναι	23	46,0	46,0	46,0
Όχι	27	54,0	54,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	

Ένα ακόμη στοιχείο που ένας από τους ερωτηθέντες θεώρησε ότι είναι βοηθητικό για την επαγγελματική του αποκατάσταση, όπως αναφέρθηκε από τον ίδιο, είναι η δημιουργία δικτύου Κοιν.Σ.Επ στο Βόλο.

Ποια στοιχεία του προγράμματος θεωρείτε ανασταλτικά για την επαγγελματική σας αποκατάσταση;

Αντίθετα, τα στοιχεία εκείνα του προγράμματος που θεωρούνται από τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα ανασταλτικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση είναι τα εξής: α) Αδιευκρίνιστο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των φάσεων του προγράμματος (70%, N=35) και β) Έλλειψη συντονισμού των ενεργειών των εταίρων του προγράμματος (56%, N=28). Σε μικρότερο βαθμό είναι το μεγάλο χρονικό διάστημα κατάθεσης αιτήσεων με καθυστέρηση έναρξης του προγράμματος (34%, N=17), ενώ σε ακόμα μικρότερο είναι η μεγάλη χρονική διάρκεια της διαδικασίας επιλογής (16%, N=8).

Πίνακας 11. Απόψεις ερωτηθέντων σχετικά με τα στοιχεία εκείνα του προγράμματος που θεωρούνται ανασταλτικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Αδιευκρίνιστο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των φάσεων του προγράμματος				
Ναι	35	70,0	70,0	70,0
Όχι	15	30,0	30,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Έλλειψη συντονισμού των ενεργειών των εταίρων του προγράμματος				
Ναι	28	56,0	56,0	56,0
Όχι	22	44,0	44,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Μεγάλο χρονικό διάστημα κατάθεσης αιτήσεων με καθυστέρηση έναρξης του προγράμματος				
Ναι	17	34,0	34,0	34,0
Όχι	33	66,0	66,0	100,0
Total	50	100,0	100,0	
Μεγάλη χρονική διάρκεια της διαδικασίας επιλογής				
Ναι	8	16,0	16,0	16,0
Όχι	42	84,0	84,0	100,0

Total	50	100,0	100,0
-------	----	-------	-------

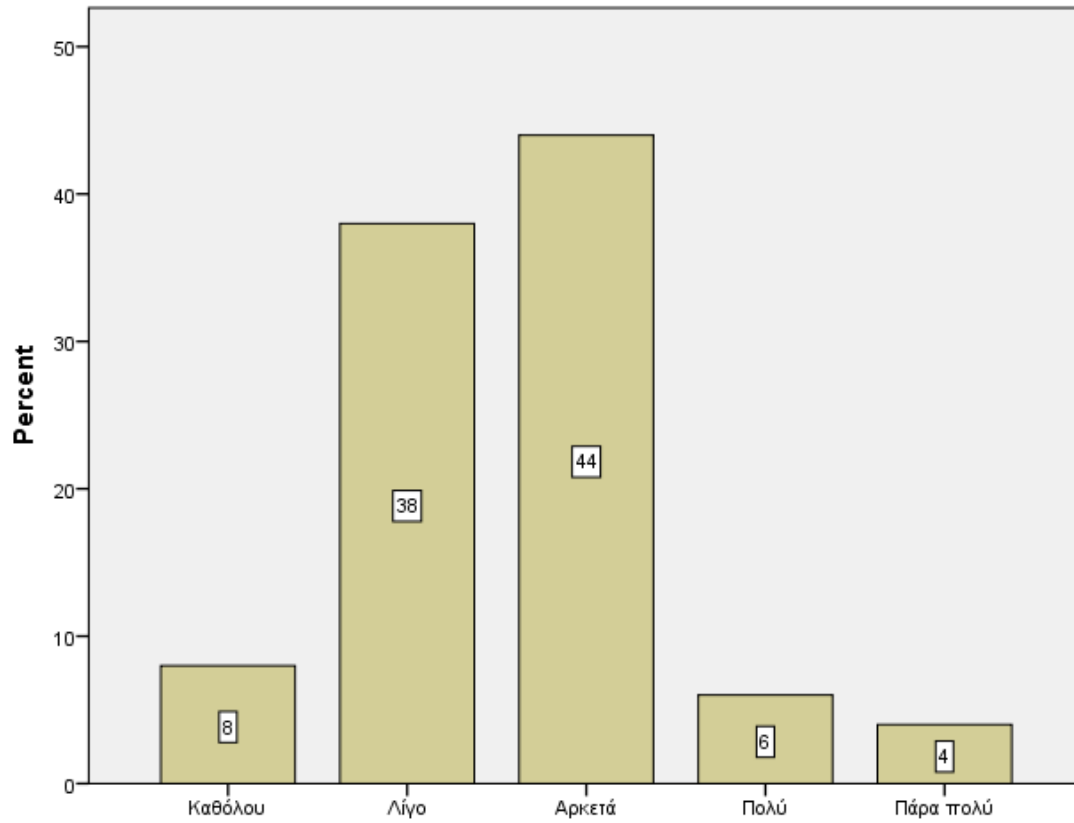
Ορισμένα ακόμα στοιχεία του προγράμματος που οι ερωτηθέντες θεωρούν ανασταλτικά για την επαγγελματική τους αποκατάσταση, σύμφωνα με τις απόψεις των ιδίων, είναι τα εξής:

- Καθυστέρηση προκήρυξης χρηματοδοτικού προγράμματος
- Ανεπαρκώς καταρτισμένοι συνεργάτες
- Έλλειψη χρηματοδότησης (2 άτομα)
- Μη καταβολή των χρημάτων κατάρτισης
- Καθυστέρηση κατάθεσης ολόκληρου του ποσού επιδότησης παρακολούθησης του προγράμματος, ώστε να αποτελέσει κεφάλαιο για την εκκίνηση της Κοιν.Σ.Επ
- Απουσία δικτύωσης και σύνδεσης των υπο σύσταση Κοιν.Σ.Επ με τοπικούς φορείς και με την αγορά
- Ελλιπής υποστήριξη μετά το στάδιο της κατάρτισης – Έλλειψη χρηματοοικονομικής υποστήριξης-επιχορηγήσεις για την σύσταση και έναρξη των βασικών επιχειρηματικών εργασιών της Κοιν.Σ.Επ
- Πολύ μικρός χρονικός ορίζοντας υποστήριξης των νέων Κοιν.Σ.Επ μετά την ίδρυσή τους
- Απουσία ενδιαφέροντος εκ μέρους των υπευθύνων φορέων για τη σύσταση και τη λειτουργία των Κοιν.Σ.Επ

Το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε στις αρχικές προσδοκίες που είχατε κατά την εισαγωγή σας σε αυτό;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων, το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε σε αρκετά μεγάλο βαθμό (44%, N=22) στις προσδοκίες που είχαν οι συμμετέχοντες κατά την εισαγωγή τους σε αυτό. Ωστόσο, σχετικά κοντά ήταν και το ποσοστό εκείνων που δήλωσαν πως ανταποκρίθηκε σε μικρό βαθμό (38%, N=19). Μόνο το 10% (N=5) των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε σε πολύ και πάρα πολύ μεγάλο βαθμό στις προσδοκίες τους (6% ή αλλιώς 3 άτομα και 4% ή αλλιώς 2 άτομα αντίστοιχα).

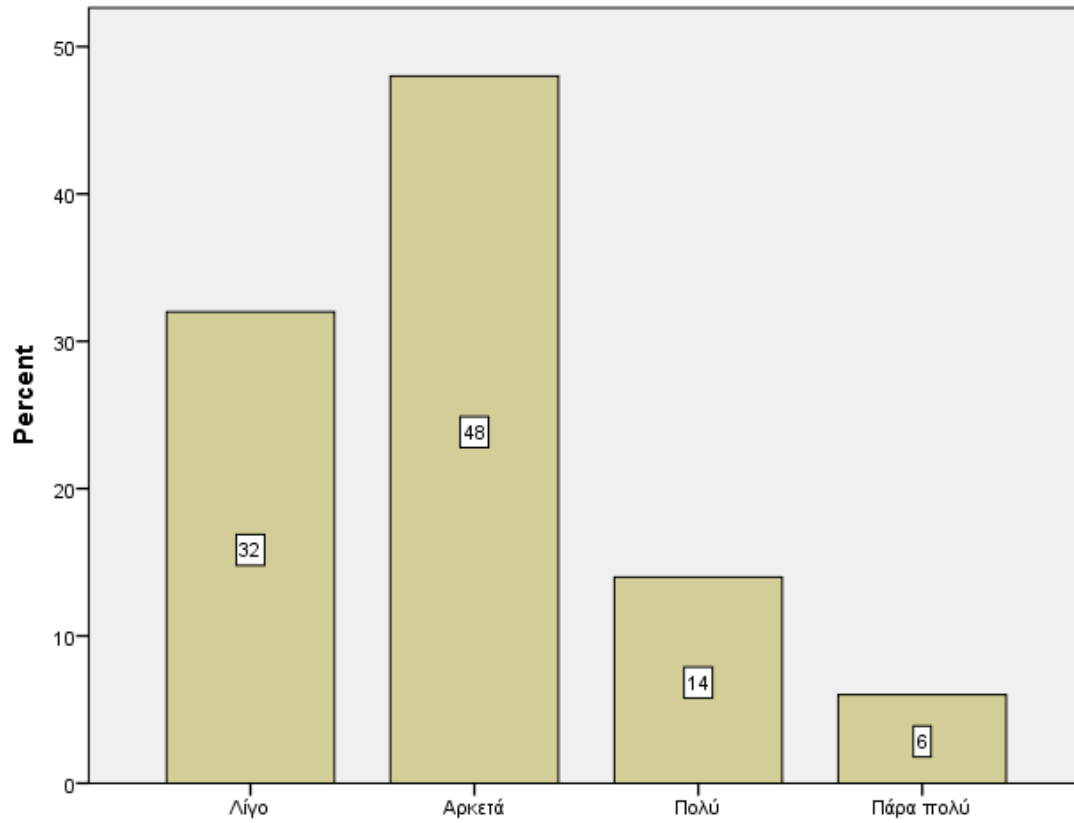
Γράφημα 6. Βαθμός στον οποίο το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε στις αρχικές προσδοκίες που είχαν οι συμμετέχοντες κατά την εισαγωγή τους σε αυτό

Τα οφέλη που αποκομίσατε από το πρόγραμμα σε τι βαθμό σας ικανοποίησαν;

Αναφορικά με τα οφέλη που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες από το πρόγραμμα, οι περισσότεροι δήλωσαν ότι τους ικανοποίησαν σε αρκετά μεγάλο βαθμό (48%, N=24). Ωστόσο, αρκετό ήταν και το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι τα οφέλη που αποκόμισα τους ικανοποίησαν σε μικρό βαθμό (32%, N=16). Μόνο το 20% (N=10) των συμμετεχόντων δήλωσε ότι το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε σε πολύ και πάρα πολύ μεγάλο βαθμό στις προσδοκίες τους (14% ή αλλιώς 7 άτομα και 6% ή αλλιώς 3 άτομα αντίστοιχα).

Γράφημα 7. Βαθμός στον οποίον τα οφέλη που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες από το πρόγραμμα τους ικανοποίησαν

Πως αξιολογείτε το πρόγραμμα συνολικά ως προς τον σκοπό, την εφαρμογή και την τελική επίτευξη των στόχων του;

Συνολικά το πρόγραμμα αξιολογήθηκε ως μέτριο και ελλιπές, δεδομένου ότι χαρακτηρίζεται από αρκετές αδυναμίες, κυρίως ως προς την εφαρμογή του και την επίτευξη των στόχων του, οι οποίοι κρίθηκαν ως μη εφαρμόσιμοι στην πράξη. Πιο συγκεκριμένα, οι απαντήσεις που έδωσαν οι ερωτηθέντες στην ερώτηση αυτή είναι οι εξής:

- «Ο σκοπός του είχε ενδιαφέρον, μη εφαρμόσιμο όμως ως προς τους στόχους»
- «Μεγάλη προχειρότητα ως προς το στήσιμο του προγράμματος»
- «Το πρόγραμμα στο σύνολό του είχε αδυναμίες, οι στόχοι ανέφικτοι»
- «Χρειάζονται διορθωτικές κινήσεις για τη συνολική επιτυχία του προγράμματος»
- «Ίκανοποίηση από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες, απογοήτευση λόγω μη επίτευξης των στόχων του. Έλλειψη συνεννόησης των φορέων της κατάρτισης»
- «Ο στόχος του προγράμματος είναι αξιόλογος, η επίτευξή του όμως είναι δύσκολη, καθώς τα άτομα που συνθέτουν την ομάδα θα πρέπει να είναι έτοιμα για τη δημιουργία επιχείρησης. Σημαντικό επίσης πρόβλημα είναι και το αρχικό κεφάλαιο.

Καλό θα ήταν το πρόγραμμα να συνδυαζόταν με προγράμματα επιδότησης χωρίς μεγάλο χρονικό διάστημα ανάμεσά τους (κατάρτιση-επιδότηση)»

- «Ο σκοπός του προγράμματος ήταν αρκετά ελπιδοφόρος, οι στόχοι του όμως δεν επιτεύχθηκαν εξαιτίας των καθυστερήσεων στην εφαρμογή του, της έλλειψης συνεργασίας των εταίρων, της έλλειψης χρηματοδότησης και της αδυναμίας συνεργασίας των τοπικών φορέων»
- «Σκοπός: πολύ ενδιαφέρον. Εφαρμογή: καλή προσπάθεια, όμως θα μπορούσε να είναι καλύτερη. Επίτευξη στόχων: Μέτρια, καθώς δεν πείστηκα ότι αξίζει να δημιουργήσεις μία κοινωνική επιχείρηση με τα δεδομένα που μου παρουσιάστηκαν»
- «Ως προς τον σκοπό του αξιόλογο, ως προς την εφαρμογή του δυσκίνητο και ως προς την τελική επίτευξη των στόχων του, ακατόρθωτο»
- «Σε θεωρητικό επίπεδο αξιόλογο, ως προς την εφαρμογή του δυσλειτουργικό, η επίτευξη των τελικών στόχων»
- «Το πρόγραμμα ως προς τον σκοπό του ήταν πολύ καλό, ως προς την εφαρμογή και τους στόχους του είχε αδυναμίες»
- «Είχε κενά ως προς την τελική εφαρμογή του, καθώς καμία Κοιν.Σ.Επ. δεν δραστηριοποιείται επαγγελματικά και πολλές ακόμη δεν έχουν ολοκληρωθεί όσον αφορά στη σύστασή τους»
- «Το πρόγραμμα ως προς τον σκοπό του ήταν πολύ καλό, η εφαρμογή του ήταν προβληματική και χρονοβόρα. Η επίτευξη των στόχων είναι υπό αμφισβήτηση. Όσον αφορά την ίδρυση και λειτουργία Κοιν.Σ.Επ. δεν ήταν πολύ επιτυχής, ενώ όσον αφορά τη συμβουλευτική-ενδυνάμωση-κατάρτιση των ωφελουμένων ήταν πολύ καλό»
- «Η αξιολόγηση του προγράμματος κρίνεται γενικά θετική. Η υποστήριξη από ψυχολόγους και η ανάλυση των οικονομικών δεδομένων από τους εισηγητές επίσης ικανοποιητική. Η μη δημιουργία τελικά της ομάδας που είχε σχεδιαστεί οφείλεται σε έλλειψη συνοχής των μελών της ομάδας και όχι στη διαμόρφωση ή εκτέλεση του προγράμματος»
- «Ήταν αρκετά χρονοβόρο και δεν υλοποιήθηκε στο χρόνο που έπρεπε»
- «Το πρόγραμμα ως προς τον σκοπό του ήταν πολύ καλό και χρήσιμο. Η εφαρμογή του όμως καθυστέρησε, με αποτέλεσμα να χαθεί ο ενθουσιασμός και το ενδιαφέρον. Ένα άλλο αρνητικό στοιχείο είναι η μη πρόβλεψη των φορέων υλοποίησης του προγράμματος για την εξασφάλιση χρηματοδότησης των Κοιν.Σ.Επ. αμέσως μετά τη

σύστασή τους, καθώς όλοι οι ωφελούμενοι είμαστε άνεργοι και αντιμετωπίζουμε θέμα επιβίωσης»

- «Αξιόλογο ως προς τον σκοπό του, η εφαρμογή του είχε αδυναμίες και ήταν χρονοβόρα. Σχετικά με την επίτευξη των στόχων του, εμείς δεν καταφέραμε να ιδρύσουμε την Κοιν.Σ.Επ., καθώς χρειάζεται και προσωπικό κεφάλαιο για την ίδρυσή της»
- «Δεν έχει επιτευχθεί ο στόχος του προγράμματος, καθώς η σύσταση επιχείρησης απαιτεί κεφάλαιο που οι ωφελούμενοι ως άνεργοι δε διαθέτουν. Έπρεπε, λοιπόν, να εξασφαλίζει κάποιου είδους χρηματοδότηση, όπως γίνεται με προγράμματα του ΟΑΕΔ για νέους επιχειρηματίες»
- «Σκοπός αρχικά αισιόδοξος. Στην πράξη όμως διαπιστώνεις ότι πρόκειται περί αυτοαπασχόλησης με όχι και πολύ ευνοϊκούς όρους. Ως προς την εφαρμογή θα έπρεπε να καταρτιστεί ένα πιο εξειδικευμένο πρόγραμμα προσομοίωσης της επιχείρησης και όχι μόνο θεωρητικολογίες»
- «Το πρόγραμμα θεωρώ ότι ενώ είχε πραγματικό σκοπό να συνδράμει στη δημιουργία και στήριξη νέων επιχειρηματιών, βρισκόταν ακόμη σε αρχικό στάδιο, με συνέπεια να μην έχει δοκιμαστεί αρκετά ώστε να επιτυγχάνει τους στόχους του»
- «Σε θεωρητικό επίπεδο πολύ καλό, στην πράξη όμως είχε ατέλειες, ιδιαίτερα ως προς τη μη εξασφάλιση έστω και ελάχιστης χρηματοδότησης για την εκκίνηση της Κοιν.Σ.Επ., όπως γίνεται με άλλα προγράμματα (π.χ. ΟΑΕΔ) για νέους επιχειρηματίες»
- «Γενικά το πρόγραμμα ήταν καλό. Ο στόχος του όμως – η σύσταση Κοιν.Σ.Επ.- δύσκολα επιτυγχάνεται, καθώς άλλαξε το ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς που ίσχυε για τις Κοιν.Σ.Επ.»
- «Καλό, με προοπτικές να γινόταν ακόμη πιο εποικοδομητικό»
- «Οι σύμβουλοι του προγράμματος υπήρξαν πολύ βοηθητικοί, κατατοπιστικοί και αρκετά ενημερωμένοι στους τομείς τους»
- «Οι συμβουλευτικές υπηρεσίες ήταν αρκετά ικανοποιητικές, ο σκοπός του προγράμματος ήταν ανέφικτος, καθώς πολλές Κοιν.Σ.Επ. ακόμη δεν έχουν συσταθεί»
- «Φιλόδοξο πρόγραμμα, θα μπορούσε να εφαρμοστεί πιο συστηματικά και μεθοδικά. Όσοι συμμετείχαμε αποκτήσαμε χρήσιμες γνώσεις. Η τελική επίτευξη των στόχων του εξαρτάται εν πολλοίς από την κάθε ομάδα και το σχεδιασμό που κάνει. Σε γενικές γραμμές ήταν ικανοποιητικό»

- «Ανεπαρκές για τον σκοπό και την ομάδα στόχο - άνεργοι»

Συνολικά, οι περισσότεροι συμμετέχοντες χαρακτήρισαν το πρόγραμμα ως σχετικά ικανοποιητικό, τουλάχιστον σε θεωρητικό επίπεδο, αλλά με αρκετές αδυναμίες στην πράξη, χρονοβόρο, χωρίς ανταπόκριση στο επίπεδο των παροχών που προέβλεπε για τους ωφελουμένους, καθώς δεν υπήρχε πρακτική υποστήριξη των ωφελουμένων. Έτσι, το πρόγραμμα ήταν καλό ως ιδέα και ελπιδοφόρο ως προς τον σκοπό του, αλλά με αδυναμίες στην εφαρμογή του. Ένας μόνο από τους συμμετέχοντες το χαρακτήρισε ως πολύ καλό.

Αναφέρετε παρατηρήσεις, σχόλια ή οτιδήποτε άλλο θέλετε σχετικά με την επάρκεια του προγράμματος.

Τα σχόλια - παρατηρήσεις που αναφέρθηκαν από τους συμμετέχοντες στην έρευνα είναι τα εξής:

- «Καλύτερα να υπάρχει μικρός αριθμός συμμετεχόντων που να ενδιαφέρονται πραγματικά και να έχουν κατανοήσει το όλο εγχείρημα. Ο μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων με συγκεχυμένες απόψεις δημιουργεί στο τέλος μία κατάσταση απλής διεκπαιρέωσης του προγράμματος χωρίς μελλοντικό στόχο»
- Αδυναμία υλοποίησης των στόχων του προγράμματος, δεδομένου ότι οι περισσότεροι από τους ωφελουμένους είναι άνεργοι
- Η επάρκεια του προγράμματος κρίθηκε ως μη ικανοποιητική από έναν συμμετέχοντα
- «Το πρόγραμμα έπρεπε να έχει μεγαλύτερη διάρκεια και να παρέχει περισσότερο υποστήριξη στους ωφελουμένους προκειμένου να συστήσουν Κοιν.Σ.Επ.» (3 άτομα)
- «Τα προγράμματα αυτά δεν έχουν μέλλον αν οι εκπαιδευτές (όλοι οι εκπαιδευτές ήταν αξιόλογοι) δεν είναι συγχρονισμένοι με την πραγματικότητα που βιώνει ένας άνεργος / υποαπασχολούμενος που ενδεχομένως έχει οικογένεια και παιδιά. Η πιθανότητα ανάληψης ρίσκου είναι μηδενική για τους περισσότερους από αυτούς»
- «Ο σκοπός του προγράμματος ήταν επιτυχημένος ως προς το θεωρητικό κομμάτι του και όχι ως προς το πρακτικό. Οι εταίροι του προγράμματος θα έπρεπε να συνεργαστούν με τοπικούς φορείς (συνεργασία που θα αφορά είτε παροχή χώρων εγκατάστασης, είτε υλικών μέσων με μία αντικειμενική φυσικά για όλους αντιμισθία), ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του προγράμματος, δηλαδή δημιουργία επιχειρήσεων στην πράξη και όχι μόνο 'στα χαρτιά'»

- «Θα έπρεπε να είναι σαφώς μικρότερο σε χρονική διάρκεια και να μην ήταν αναγκαία η πολύμηνη διαμονή για τη μετάβαση από το ένα στάδιο του προγράμματος στο άλλο»
- «Θα έπρεπε να ήταν πιο ευέλικτο και άμεσα υλοποιήσιμο, ώστε να μην χάνεται το ενδιαφέρον των ωφελουμένων. Απαραίτητη είναι και η στήριξη των φορέων επί της πράξης»
- «Δυσκολία συντονισμού των δράσεων και των ατόμων που συμμετείχαν»
- «Θα ήταν πιο αποτελεσματικό αν οι διαδικασίες δεν ήταν τόσο χρονοβόρες. Η επιμόρφωση ήταν πολύ εποικοδομητική και προσωπικά με βοήθησε να αποκτήσω γνώσεις για την 'σωστή και μεθοδευμένη επιχειρηματικότητα'»
- «Θα έπρεπε να προβλέπεται χρηματοδότηση των Κοιν.Σ.Επ. εξ αρχής από την σύστασή τους, όπως γίνεται σε προγράμματα του ΟΑΕΔ»
- «Οι ελλείψεις του προγράμματος εντοπίζονται στο πρακτικό κομμάτι, δηλαδή περιορισμένη χρονική διάρκεια της κατάρτισης και έλλειψη εξασφάλισης χρηματοδότησης για την σύσταση της Κοιν.Σ.Επ»
- «Δε γενικές γραμμές το πρόγραμμα ήταν καλό, χρειάζεται όμως αρκετές βελτιώσεις»
- «Το πρόγραμμα είχε αρκετές αδυναμίες ως προς την υλοποίησή του»
- «Ανεπαρκές κυρίως ως προς το πρακτικό κομμάτι»
- «Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε χωρίς κάποιο ουσιαστικό υποστηρικτικό πλαίσιο»
- «Δεν υπήρξε στήριξη (οικονομικά και κτιριακά κυρίως) από τους τοπικούς φορείς, όπως αρχικά υπονοήθηκε ότι θα γινόταν. Υπήρξε καθυστέρηση στην επιμόρφωση και ασάφειες ως προς τη χρηματοδότηση, γεγονός που μείωσε το ενδιαφέρον των ανέργων για υλοποίηση σχεδίων και χαλάρωσε τη συνοχή των ομάδων»
- «Δεν είχε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια, ούτε δέσμευε με κάποιον τρόπο τους φορείς που θα βοηθούσαν στην υλοποίησή του, τόσο από πλευράς συμμετεχόντων-καταρτιζομένων, όσο και των δημοτικών φορέων που υποτίθεται θα συμμετείχαν στο πρόγραμμα και για το λόγο αυτό πιστεύω ότι δεν επιτεύχθηκε η δημιουργία ομάδας»
- «Τα σημαντικότερα μειονεκτήματά του ήταν η έλλειψη εξασφάλισης χρηματοδότησης και η μηδενική σύνδεσή του με τοπικούς επαγγελματικούς φορείς»
- «Σημαντικό μειονέκτημα η καθυστέρηση καταβολής του επιδόματος της κατάρτισης»
- «Μέτριο»
- «Η κατάρτιση ήταν αρκετά καλή, το πρόγραμμα γενικά ήταν ικανοποιητικό»
- «Η συμβουλευτική υποστήριξη ήταν άψογη»

- «Εξαιρετική συνεργασία με ορισμένους υπευθύνους του προγράμματος και κυρίως με τους εργαζομένους - συμβούλους»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Συμπεράσματα της έρευνας

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων και με βάση τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την στατιστική ανάλυση, μπορούμε να εξάγουμε αρκετά συμπεράσματα σχετικά με τις απόψεις των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα «αξιολόγηση, επιλογή, ενδυνάμωση και συμβουλευτική των ωφελούμενων» της ΤΟΠΣΑ Βόλου, αλλά και το επίπεδο ικανοποίησής τους εν τέλει από το πρόγραμμα αυτό.

Το πρώτο συμπέρασμα είναι ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες επέλεξαν αυτό το πρόγραμμα και όχι κάποιο άλλο επιδοτούμενο καθώς το συγκεκριμένο προσέφερε συμβουλευτική υποστήριξη στη δημιουργία επιχείρησης, αξιοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης και επιχορήγησης για την στήριξη νέων επιχειρηματιών, καθώς και απόκτηση απαραίτητων δεξιοτήτων στην επιχειρηματική κατάρτιση-επιμόρφωση. Συνεπώς, παρατηρούμε ότι η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης κρίνεται από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα ως εξαιρετικά σημαντική. Πράγματι, στη διεθνή βιβλιογραφία (Kubr, 2002; Gibson et al., 2003; Sandberg και Werr, 2003; Jünemann και Lloyd, 2003; Ambos και Schlegelmilch, 2009; Ajmal et al., 2009; Simon et al., 2010) αναφέρεται συχνά η τεράστια σημασία της συμβουλευτικής, κυρίως στο πλαίσιο των επιχειρήσεων, καθώς συνδέεται με την καινοτομία, την ανάπτυξη προϊόντων / υπηρεσιών, την αξιοποίηση επενδυτικών ευκαιριών που παρουσιάζονται, τη δημιουργία κουλτούρας, την υλοποίηση αλλαγών και την ενίσχυση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, καθώς και τον αποτελεσματικότερο προγραμματισμό και συντονισμό όλων των διαδικασιών σε μία επιχείρηση.

Η σημασία της συμβουλευτικής έγινε περισσότερο εμφανής και από το γεγονός ότι οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα ανέφεραν πως ορισμένα στοιχεία του προγράμματος τους ωφέλησαν στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους αποκατάστασης. Πιο συγκεκριμένα, τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής: α) Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για κάθε ομάδα που θα ιδρύσει Κοιν.Σ.Επ, β) Παροχή υποστήριξης και διευκόλυνση διεκπεραίωσης σε

θέματα νομικά, διοικητικά, χρηματοοικονομικά, γ) Εξειδικευμένες υπηρεσίες έρευνας και πληροφόρησης για την εκκίνηση και ανάπτυξη Κοιν.Σ.Επ, δ) Επιχειρηματική διασύνδεση με τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η συμβουλευτική που τους παρασχέθηκε μέσα από το πρόγραμμα ικανοποίησε αρκετούς από τους συμμετέχοντες.

Εκτός των παραπάνω, η βιβλιογραφία (Κάντας και Χαντζή, 1991; Κασσωτάκης, 2004; Bright, 2015; Hooley et al., 2015) αναφέρεται επίσης και στη σημασία της συμβουλευτικής σε ατομικό επίπεδο, δεδομένου ότι μαθαίνει τον συμβουλευόμενο: να αναζητά πληροφορίες, να τις επεξεργάζεται και να τις αξιολογεί, όπως επίσης και να διερευνά εναλλακτικές εκπαιδευτικές ή και επαγγελματικές διεξόδους προς την διά βίου επαγγελματική ανάπτυξη του κάθε ενδιαφερομένου στη σύγχρονη κοινωνία, να προσφέρει πιο πλήρη γνώση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της προσωπικότητας και των ενδιαφερόντων του συμβουλευόμενου, καθώς και των ικανοτήτων και δεξιοτήτων που αυτός επιθυμεί, να καταρτίζει το ατομικό σχέδιο δράσης ούτως ώστε να ενταχθεί στην αγορά εργασίας ή και να επαναπροσδιορίσει την επαγγελματική του πορεία ανάλογα τόσο με τις προσωπικές ανάγκες όσο και με τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας.

Το δεύτερο συμπέρασμα που απορρέει μέσα από τη στατιστική ανάλυση των απόψεων των ερωτηθέντων αναφέρεται στους λόγους μη ολοκλήρωσης του προγράμματος από μία μειοψηφία ερωτηθέντων. Οι λόγοι αυτοί είναι η έλλειψη κεφαλαίου για την συμμετοχή στην Κοιν.Σ.Επ, το μεγάλο χρονικό διάστημα αναμονής για την έναρξη της κατάρτισης και συνεπώς ολοκλήρωσης του προγράμματος, καθώς και η αδυναμία σύνθεσης της ομάδας και δέσμευσης των μελών της. Συνεπώς, η έλλειψη κεφαλαίων για την έναρξη μίας κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης, το μεγάλο χρονικό διάστημα κατάρτισης, αλλά και τα προβλήματα συνοχής της ομάδας αποτέλεσαν ανασταλτικό παράγοντα στην επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος από μερικούς συμμετέχοντες σε αυτό. Εκτός αυτών, το αδιευκρίνιστο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των φάσεων του προγράμματος ήταν ο κυριότερος παράγοντας που αναφέρθηκε από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων ως ανασταλτικός για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Τα στοιχεία αυτά οδηγούν στο τρίτο συμπέρασμα της παρούσας έρευνας, που είναι ο όχι και τόσο μεγάλος βαθμός ικανοποίησης των ερωτηθέντων από την συμμετοχή τους στο

πρόγραμμα, καθώς και η μέτρια ανταπόκριση του προγράμματος στις προσδοκίες τους. Στο σύνολό του, το πρόγραμμα αξιολογήθηκε ως μέτριο και ελλιπές, δεδομένου ότι χαρακτηρίζεται από αρκετές αδυναμίες. Πιο αναλυτικά, βάσει των απαντήσεων των ερωτηθέντων στην έρευνα, διαπιστώθηκε πως το πρόγραμμα είχε ορισμένες σοβαρές αδυναμίες, οι οποίες εντάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Εφαρμογή και επίτευξη στόχων του προγράμματος: συνολικά, οι ερωτηθέντες θεωρούν ότι το πρόγραμμα είχε έναν ενδιαφέροντα και αξιόλογο σκοπό, αλλά οι στόχοι του προγράμματος κρίνονται ως μη εφαρμόσιμοι.
2. Αναγκαιότητα ύπαρξης κεφαλαίου: οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα ανέφεραν πως για τη δημιουργία μίας Κοιν.Σ.Επ. είναι απαραίτητο να διαθέτουν και οι ίδιοι κεφάλαιο, κάτι που δεν είναι εφικτό, καθώς είναι άνεργοι. Επίσης, τονίστηκε πως υπήρξε μεγάλο χρονικό διάστημα ανάμεσα στην κατάρτιση και την επιδότηση για την ίδρυση και λειτουργία Κοιν.Σ.Επ.
3. Λοιπές αδυναμίες: στις λοιπές αδυναμίες αναφέρθηκαν η μεγάλη χρονική του διάρκεια, η προχειρότητα ως προς το στήσιμο του προγράμματος, η έλλειψη συνεννόησης των φορέων της κατάρτισης, αδυναμία συνεργασίας των τοπικών φορέων, έλλειψη συνοχής των μελών της ομάδας που εν μέρει οφείλεται και στο ότι υπήρχε μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων με συγκεχυμένες απόψεις

Συνολικά, η μη εξασφάλιση έστω και ελάχιστης χρηματοδότησης για την εκκίνηση της Κοιν.Σ.Επ., όπως γίνεται με άλλα προγράμματα (π.χ. ΟΑΕΔ) για νέους επιχειρηματίες κρίθηκε από σχεδόν όλους τους συμμετέχοντες ως ένας πολύ αρνητικός παράγοντας, ο οποίος συνέβαλε στην μη ικανοποίησή τους από το πρόγραμμα. Λοιποί παράγοντες ήταν η μη συνοχή των μελών της ομάδας, καθώς και η έλλειψη στήριξης (οικονομικά και κτιριακά κυρίως) από τους τοπικούς φορείς και η ελλιπής συνεργασία μαζί τους. Όλα τα παραπάνω συνέβαλαν στο να μην ικανοποιηθούν οι ερωτηθέντες από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα σε μεγάλο βαθμό, αλλά και να οδηγηθούν στη διαπίστωση ότι το πρόγραμμα ήταν πολύ καλό ως προς το θεωρητικό του κομμάτι, αλλά οι στόχοι που έθετε δεν συνδέονταν με την πραγματικότητα και ήταν πάρα πολύ δύσκολο να επιτευχθούν.

Τα αποτελέσματα από αυτήν την μελέτη μπορούν να φανούν χρήσιμα στους σχεδιαστές του παρόντος προγράμματος, καθώς μέσα από αυτήν την ανατροφοδότηση μπορούν να οδηγηθούν σε βελτιώσεις του υπάρχοντος προγράμματος. Επιπρόσθετα, τα προαναφερθέντα

συμπεράσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να αξιοποιηθούν από άλλους φορείς που σχεδιάζουν προγράμματα κατάρτισης και συμβουλευτικής ανέργων, προκειμένου να βελτιώσουν τους στόχους των προγραμμάτων αυτών, να προλάβουν την ύπαρξη προβλημάτων και αδυναμιών και να μπορέσουν να ανταποκριθούν περισσότερο στην πραγματικότητα και τις ανάγκες και προσδοκίες των ανέργων που συμμετέχουν σε αυτά.

5.2 Περιορισμοί της έρευνας και προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Ωστόσο, δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η μελέτη αυτή χαρακτηρίζεται από δύο σημαντικούς περιορισμούς. Ο πρώτος είναι το γεγονός ότι συμμετείχαν άτομα μόνο από το πρόγραμμα ΤΟΠΣΑ Βόλου, που σημαίνει ότι η έρευνα έχει τοπικό χαρακτήρα και δεν μπορούν να γενικευθούν τα αποτελέσματα στον ευρύτερο πληθυσμό των συμμετεχόντων σε παρόμοια προγράμματα. Ο δεύτερος περιορισμός αφορά στο γεγονός ότι στην έρευνα έλαβαν μέρος άτομα που συμμετείχαν μόνο στη δράση της συμβουλευτικής του προγράμματος ΤΟΠΣΑ Βόλου. Συνεπώς, δεν μπορούμε να εξάγουμε συμπεράσματα για τις απόψεις των συμμετεχόντων και το βαθμό ικανοποίησής τους από την συμμετοχή τους σε άλλες δράσεις.

Με βάση τους προαναφερθέντες περιορισμούς, στο μέλλον κρίνεται σκόπιμη η διεξαγωγή μίας έρευνας και σε άτομα που συμμετείχαν και σε άλλες δράσεις, προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα για το σύνολο του προγράμματος, βάσει των απόψεων των συμμετεχόντων σε αυτό. Επίσης, χρήσιμη θα ήταν η διεξαγωγή μίας μελέτης σε έναν ευρύτερο πληθυσμό, για παράδειγμα σε άτομα που συμμετείχαν σε παρόμοια προγράμματα και σε άλλους νομούς της χώρας. Μία τέτοια έρευνα θα ήταν χρήσιμη, καθώς θα προσέφερε τη δυνατότητα γενίκευσης των αποτελεσμάτων. Τέλος, μία τέτοια έρευνα θα μπορούσε να διεξαχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καταλήγοντας σε συμπεράσματα που θα οδηγούσαν στη βελτίωση των υφιστάμενων και μελλοντικών προγραμμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Ελληνόγλωσση**

1. Γενική Γραμματεία Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων (2013) Ανακτήθηκε από: <http://www.esfhellas.gr/el/Pages/GG.aspx>
2. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013) Κοινωνική οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα. Ανακτήθηκε από: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=10010&langId=el>
3. Κάντας, Α., Χαντζή, Α. (1991) *Ψυχολογία της εργασίας - Θεωρίες Επαγγελματικής Ανάπτυξης - Στοιχεία Συμβουλευτικής*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
4. Κασσωτάκης, Μ. (2004) *Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός: Εννοιολογικές, διασαφήσεις, σκοποί και στόχοι, Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα, Τυπωθήτω - Γ. Δαρδανός.
5. ΚΕΚΠΑ-ΔΙΕΚ (2015) Ανακτήθηκε από: http://www.kekpa.org/index.php?option=com_docman&Itemid=559
6. Κοινωνικές Επιχειρήσεις (2013) Ανακτήθηκε από: <http://koinsep.org>
7. Κυριαζή, Ν. (2009) *Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
8. Μάγος, Κ. (2005) 'Συνέντευξη ή παρατήρηση;»: Η έρευνα στη σχολική πράξη. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, **10**: 5-19.
9. Ν. 4019/2011 'Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και λοιπές διατάξεις'. Ανακτήθηκε από: <http://koinsep.org/%CE%BD-40192011/>
10. Νικολάου, Ι. (χωρίς έτος) Κοινωνική οικονομία-Κοινωνική επιχειρηματικότητα. Ανακτήθηκε από: <http://kdvm.gr/Media/Default/Pdf%20enotites/1.2.pdf>
11. Φύκαρης, Ι. (2004) 'Τοπική κοινότητα και σχολείο', *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, **9**: 19-32.

Μεταφρασμένη

1. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007) *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*, Αθήνα, Μεταίχμιο.

Ξενόγλωσση

12. Aguinis, H., Handelsman, M.M. (1997) 'Ethical issues in the use of the bogus pipeline', *Journal of Applied Social Psychology*, **27**: 557-573.
13. Ajmal, M.M., Nordström, F., Helo, P. (2009) 'Assessing the effectiveness of business consulting in operations development projects', *International Journal of Productivity and Performance Management*, **58** (6): 523-541.
14. Alfasi N., Fenster, T. (2009) 'Between the "Global" and the "Local": On Global Locality and Local Globality', *Urban Geography*, **30** (5): 543-566.
15. Ambos, T.C., Schlegelmilch, B.B. (2009) 'Managing knowledge in international consulting firms', *Journal of Knowledge Management*, **13** (6): 491-508.
16. Babbie, E.R. (2010) *The Practice of Social Research*, Belmont, CA, Wadsworth Cengage.
17. Ballou, J. (2008) *Open-Ended Question. Encyclopedia of Survey Research Methods*, London, Sage.
18. Balnaves, M., Caputi, P. (2001) *Introduction to quantitative research methods. An investigative approach*, London, Sage.
19. Best, S., Kellner, D. (1997) *The Postmodern turn*, New York, Guilford Press.
20. Bluman, A. G. (2012) *Elementary statistics: a step by step approach*, New York, McGraw Hill.
21. Bright, J.E.H. (2015) 'If you go down to the woods today you are in for a big surprise: seeing the wood for the trees in online delivery of career guidance', *British Journal of Guidance & Counselling*, **43** (1): 24-35.
22. CICOPA (2013) Promoting cooperatives and the Social Economy in Greece. Ανακτήθηκε από: http://www.cicopa.coop/IMG/pdf/Promoting_cooperatives_and_the_social_economy_in_Greece_Sep_2013.pdf
23. Clark-Carter, D. (2004) *Quantitative psychological research*, New York, Psychology Press.
24. Dawson, C. (2009) *Introduction to research methods: A Practical Guide for Anyone Undertaking a Research Project*, Oxford, How to Books.
25. European Commission (2015α) Social economy. Ανακτήθηκε από: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/index_en.htm#h2-3

26. European Commission (2015β) Social enterprises. Ανακτήθηκε από: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/social-enterprises/index_en.htm
27. Fox, N., Hunn, A., Mathers, N. (2009) Sampling and sample size calculation. The NIHR RDS for the East Midlands / Yorkshire & the Humber. Ανακτήθηκε από: rds-eastmidlands.nihr.ac.uk
28. Gibson, M.L., Lin, Z., Burns, J.R. (2003) E-Business Experiences of Practitioners and Consultants, *Information Systems Management*, **20** (3): 8-21.
29. Gorard, S., Taylor, C. (2004) *Combining methods in educational and social research*, London, Open University Press.
30. Gray, P.S., Williamson, J.B., Karp, D.A. Dalphin, J.R. (2007) *The research imagination*, Cambridge, Cambridge University Press.
31. Hooley, T., Hutchinson, J., Neary, S. (2015) 'Ensuring quality in online career mentoring', *British Journal of Guidance & Counselling*, DOI: 10.1080/03069885.2014.1002385.
32. Johnson, B., Christensen, L. (2008) *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches*, Thousand Oaks, CA, Sage Publications.
33. Jünemann, E., Lloyd, B. (2003) 'Consulting for virtual excellence: virtual teamwork as a task for consultants', *Team Performance Management: An International Journal*, **9** (7/8): 182-189.
34. Koocher, G.P., Keith-Spiegel, P. (1998) *Ethics in psychology: Professional standards and cases*, New York, Oxford University Press.
35. Kubr, M. (2002) *Management consulting. A guide to the profession*, Geneva, International Labour Organization.
36. Muijs, D. (2010) *Doing Quantitative Research in Education with SPSS*, London, Sage.
37. Rosenthal, R. (1994) 'Science and ethics in conducting, analyzing, and reporting psychological research', *Psychological Science*, **5**: 127-164
38. Rosnow, R.L. (1997) 'Hedgehogs, foxes, and the evolving social contract in psychological science: Ethical challenges and methodological opportunities', *Psychological Methods*, **2**: 345-356
39. Rubin, H., Rubin, I. (1995) *Qualitative interviewing: The art of hearing data*, Thousand Oaks, Sage.

40. Sandberg, R., Werr, A. (2003) 'Corporate consulting in product innovation: overcoming the barriers to utilization', *European Journal of Innovation Management*, 6 (2): 101-110.
41. Simon, A., Schoeman, P., Sohal, A.S. (2010) 'Prioritised best practices in a ratified consulting services maturity model for ERP consulting', *Journal of Enterprise Information Management*, **23** (1): 100-124.
42. Simons, H. (2005) 'Ethical responsibility in social research'. Στο: Somekh, B., Lewin, C. (Ed.), *Research methods in the social science*, London, Sage.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αγαπητέ κύριε/Αγαπητή κυρία,

Το παρόν ερωτηματολόγιο εντάσσεται στο πλαίσιο της διερεύνησης της αποτελεσματικότητας του προγράμματος ΤοπΣΑ ΒΟΛΟΥ σε σχέση με την προώθηση της απασχόλησης στο Βόλο. Χορηγείται για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας με τίτλο: «Ο θεσμός των ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. στην Ελλάδα: περιγραφή και αξιολόγηση, η περίπτωση του Δήμου Βόλου» για το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Νέα Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία και Ανάπτυξη» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Αφού μελετήσετε τις ερωτήσεις που ακολουθούν, σας παρακαλώ να απαντήσετε σε αυτές με ακρίβεια και ειλικρίνεια. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της έρευνας. Σας ευχαριστώ για τη συμβολή σας στην πραγματοποίηση αυτής της έρευνας.

Με εκτίμηση,

Λαμπρινή Σιαφάκα

E-mail:l.siafaka@yahoo.gr

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Φύλλο

Ανδρας Γυναίκα

2. Ηλικία :

3. Ποιό είναι το εκπαιδευτικό σας επίπεδο;

Απόφοιτος Λυκείου	
Απόφοιτος ΤΕΙ	
Απόφοιτος ΑΕΙ	
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου	

4. Πριν από την επιλογή σας στο πρόγραμμα για πόσο χρονικό διάστημα ήσασταν άνεργος/η;

4.1 Λιγότερο 6 μήνες 4.2 6-12 μήνες 4.3 1-2 χρόνια 4.4 2-5 χρόνια 4.5 Πάνω από 5 χρόνια

5. Έχετε εργασθεί στο παρελθόν;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν **ΝΑΙ** σημειώστε όλες τις θέσεις εργασίας που έχετε απασχοληθεί ξεκινώντας από την πιο πρόσφατη.

Ειδικότητα/Θέση εργασίας	Επιχείρηση (αναφέρετε δραστηριότητα)	Χρονική περίοδος
		Από: Έως:
		Από : Έως:
		Από : Έως:

6. Ποιοί κατά την γνώμη σας είναι οι λόγοι που σας οδήγησαν να επιλέξετε το συγκεκριμένο πρόγραμμα & όχι κάποιο άλλο επιδοτούμενο;

6.1 Απόκτηση απαραίτητων δεξιοτήτων στην επιχειρηματική κατάρτιση-επιμόρφωση

6.2 Υποστήριξη στη δημιουργία επιχείρησης (Συμβουλευτική υποστήριξη)

6.3 Αξιοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης & επιχορήγησης για την στήριξη νέων επιχειρηματιών

6.4 Άλλο.....

.....

.....

.....

7. Πιστεύετε ότι η επιλογή των ωφελουμένων του προγράμματος έγινε με αξιολογικά κριτήρια;

ΝΑΙ ΟΧΙ

8. Ολοκληρώσατε με επιτυχία το πρόγραμμα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Αν **ΟΧΙ** ,η αποχώρησή σας από το πρόγραμμα οφείλεται:

- 8.1 Στην έλλειψη κεφαλαίου για την συμμετοχή στην Κοιν.Σ.Επ;
- 8.2 Στο μεγάλο χρονικό διάστημα αναμονής για την έναρξη της κατάρτισης & συνεπώς ολοκλήρωσης του προγράμματος;
- 8.3 Στην αδυναμία σύνθεσης της ομάδας & δέσμευσης των μελών της;
- 8.4 Άλλο .....
.....
.....

9. Ποια στοιχεία του προγράμματος θεωρείτε βοηθητικά για την επαγγελματική σας αποκατάσταση;

- 9.1 Επιχειρηματική διασύνδεση με τους τοπικούς επαγγελματικούς φορείς
- 9.2 Εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για κάθε ομάδα που θα ιδρύσει Κοιν.Σ.Επ
- 9.3 Παροχή υποστήριξης & διευκόλυνση διεκπεραίωσης σε θέματα νομικά ,διοικητικά, Χρηματοοικονομικά
- 9.4 Εξειδικευμένες υπηρεσίες έρευνας & πληροφόρησης για την εκκίνηση & ανάπτυξη Κοιν.Σ.Επ
- 9.5 Άλλο .....
.....
.....

10. Ποια στοιχεία του προγράμματος θεωρείτε ανασταλτικά για την επαγγελματική σας αποκατάσταση;

- 10.1 Αδιευκρίνιστο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των φάσεων του προγράμματος
- 10.2 Έλλειψη συντονισμού των ενεργειών των εταίρων του προγράμματος
- 10.3 Μεγάλο χρονικό διάστημα κατάθεσης αιτήσεων με καθυστέρηση έναρξης του προγράμματος
- 10.4 Μεγάλη χρονική διάρκεια της διαδικασίας επιλογής
- 10.5 Άλλο .....
.....

11. Το πρόγραμμα ανταποκρίθηκε στις αρχικές προσδοκίες που είχατε κατά την εισαγωγή σας σε αυτό;

Καθόλου   Λίγο   Αρκετά   Πολύ   Πάρα πολύ

12. Τα οφέλη που αποκομίσατε από το πρόγραμμα σε τι βαθμό σας ικανοποίησαν;

Καθόλου   Λίγο   Αρκετά   Πολύ   Πάρα πολύ

13. Πως αξιολογείτε το πρόγραμμα συνολικά ως προς τον σκοπό, την εφαρμογή και την τελική επίτευξη των στόχων του;

.....
 .....
 .....

14. Αναφέρετε παρατηρήσεις, σχόλια ή οτιδήποτε άλλο θέλετε σχετικά με την επάρκεια του προγράμματος

.....
 .....
 .....

Σας ευχαριστούμε πολύ για τη συνεργασία σας!!